

ความสัมพันธ์ระหว่างคำนิยามเชิงสังคมกับความเชื่อสัจยั

ปริญญานิพนธ์

ของ

สัมาน ชาติ เครือ

8 พ.ย. 2524

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร. 3921575, 3915058

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประธานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

ธันวาคม 2523

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเชิงสังคมกับความซื่อสัตย์

บทคัดย่อ

ของ

สุมาน ชำสีเครือ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

ธันวาคม 2523

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเชิงสังคมกับความซื่อสัตย์ และเปรียบเทียบค่านิยมเชิงสังคมกับความซื่อสัตย์ ตามตัวแปรด้านถิ่นที่อยู่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพศ อาชีพ และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2523 ในกรุงเทพมหานคร และในจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 714 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามวัดค่านิยมเชิงสังคม และแบบทดสอบวัดความซื่อสัตย์

การวิจัยปรากฏผลดังนี้

1. ค่านิยมเชิงสังคม และความซื่อสัตย์มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่อยู่ในกรุงเทพมหานครและในจังหวัดชัยภูมิ มีค่านิยมเชิงสังคม และความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01
3. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ มีค่านิยมเชิงสังคมและความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีค่านิยมเชิงสังคมและความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01
5. นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันมีค่านิยมเชิงสังคมและความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 และ .01 ตามลำดับ
6. นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกันมีค่านิยมเชิงสังคมและความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

THE RELATIONSHIP BETWEEN SOCIAL VALUES AND HONESTY

AN ABSTRACT

BY

SAMAN CHALEEKHRUA

Presented in partial fulfillment of the requirement
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

December 1980

The purposes of this study were to investigate the relationship between social values and honesty; and to compare students' social values and honesty with different academic achievement, sexes, parents' occupation, parents' educational level and residential areas

The subjects were made up of 714 M.S.3 students from government secondary schools in Bangkok and Chaiyaphum, in the academic year 1980. The instrument for collecting the data consisted of Social Values Questionnaire and Honesty Test.

The results of this study were as follows.

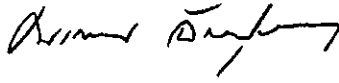
1. The relationship between social values and honesty was statistically significant at the .05 level.
2. The students in Bangkok and Chaiyaphum showed significant difference in both social values and honesty at the .01 level.
3. The higher academic achievement students and the lower ones showed no significant difference in both social values and honesty.
4. Male and female students showed significant difference in both social values and honesty at the .01 level.
5. The students whose parents had different occupation showed significant difference in social values and honesty at the .05 and .01 levels orderly.
6. The students whose parents had different educational background showed no significant difference in both social values and honesty.

คณะกรรมการศึกษาประจำตัวนิสิต และคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

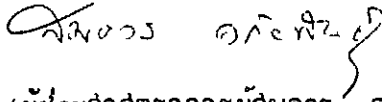
คณะกรรมการสอบ

 ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์คมเพชร ฉัตรสุณกุล)

 ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์คมเพชร ฉัตรสุณกุล)

 กรรมการ
(อาจารย์มิตร ทองชั้น)

 กรรมการ
(อาจารย์มิตร ทองชั้น)

 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมควร อภัยพันธุ์)

ประกาศศฤงคาร

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับคำแนะนำและความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์คมเพชร ฉัตรสุกกุล และ อาจารย์พิตร ทองฮั่น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาจากท่านทั้งสองเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประสาร์ ทัพย์ธรา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สัณหา พรพัฒน์กุล ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับแบบสอบถามคำนิยามเชิงสังคม และให้พิมพ์แบบทดสอบวัดความซื่อสัตย์เพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงเรียนต่าง ๆ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณณกรรัตน์ ลุขะอุงคะ คุณนิติยา ธรรมพันธุ์ คุณบังอร ฟูพงศ์ คุณสุเมธนา อัศวบุญกุล คุณสุนทรพิชัย วงศ์วานิช คุณรัฐภูมิ แซ่ตั้ง คุณศศิภา พาหะมาก และ คุณเล่ายันต์ ช่วยจันทร์ ตลอดจนเพื่อน ๆ ทุกคนที่มีส่วนช่วยเหลือในการทำกรวิจัยครั้งนี้ด้วยประการต่าง ๆ รวมทั้ง คุณวินัย สัมมาชีพ ที่ช่วยเหลือเป็นธุระในการพิมพ์เป็นอย่างดี

สมาน ชาติศรี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
, ภูมิหลัง	1
✓ ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	2
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	6
คำนิยาม	6
ทฤษฎีคำนิยาม	8
งานวิจัยในต่างประเทศ	12
งานวิจัยในประเทศไทย	15
ความเชื่อสตัย	19
ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม	21
ความเชื่อสตัยกับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม	24
ความเชื่อสตัยกับเพศ	25
ความเชื่อสตัยกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	26
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	27
3 วิธีดำเนินการวิจัย	29
✓ กลุ่มตัวอย่าง	29
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	29

บทที่	หน้า
✓ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
๒๖ สถิติที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	36
4 / ผลการศึกษาค้นคว้า	38
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	38
/ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	39
✓ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	49
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	49
กลุ่มตัวอย่าง	49
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	49
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
อภิปรายผล	51
ข้อเสนอแนะ	61
✓ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	61
บรรณานุกรม	62
ภาคผนวก	70

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียนและถิ่นที่อยู่	30
2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทว่แปร	31
3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง คำนิยมเชิงสังคมกับความซื่อสัตย์	39
4 แสดง การเปรียบเทียบค่านิยมเชิงสังคมระหว่างนักเรียนในกรุงเทพมหานคร และ นักเรียนในจังหวัดชัยภูมิ	39
5 แสดง การเปรียบเทียบค่านิยมเชิงสังคมระหว่างนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	40
6 แสดง การเปรียบเทียบค่านิยมเชิงสังคมระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง	40
7 แสดง การเปรียบเทียบค่านิยมเชิงสังคมของนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน	41
8 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนค่านิยมเชิงสังคมของนักเรียนที่ ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน	41
9 แสดง การเปรียบเทียบค่านิยมเชิงสังคมของนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน เป็น รายคู่	42
10 แสดง การเปรียบเทียบค่านิยมเชิงสังคมของนักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษา ต่างกัน	43
11 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนค่านิยมเชิงสังคมของนักเรียนที่ผู้ปกครอง มีระดับการศึกษาต่างกัน	43
12 แสดง การเปรียบเทียบความซื่อสัตย์ระหว่างนักเรียนที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร และ นักเรียนที่อยู่ในจังหวัดชัยภูมิ	44
13 แสดง การเปรียบเทียบความซื่อสัตย์ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ	45

ตาราง	หน้า
14 แสดงการเปรียบเทียบความซื่อสัตย์ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง . .	45
15 แสดงการเปรียบเทียบความซื่อสัตย์ของนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน . . .	46
16 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความซื่อสัตย์ของนักเรียนที่ผู้ปกครอง มีอาชีพต่างกัน	46
17 แสดงการเปรียบเทียบความซื่อสัตย์ของนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันเป็นรายคู่	47
18 แสดงการเปรียบเทียบความซื่อสัตย์ของนักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกัน	48
19 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนความซื่อสัตย์ของนักเรียนที่ผู้ปกครอง มีระดับการศึกษาต่างกัน	48
20 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามคำนิยามเชิงสังคม . . .	ภาคผนวก

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมไทยเป็นสังคมที่กำลังอยู่ในระยะการเร่งรัดพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ การศึกษา และสังคม เป็นต้น โดยทั่วไปการพัฒนาประเทศจะสัมพันธ์กันนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพ ของประชากร ด้วยเหตุนี้การพัฒนาคุณภาพของคนให้มีคุณลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศจึงเป็น สิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง

การพัฒนาบุคคลในด้านจริยธรรมนับได้ว่าเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพราะถ้าบุคคลในสังคมมีจริยธรรมดี ย่อมจะเป็นเครื่องชี้นำในการดำเนินชีวิตให้เป็นไปในทางที่ดี ก่อให้เกิดความสงบสุขแก่ตนเองและส่วนรวม ดังที่ ดวง เตือน พันธ์มนาริน และ เขียวแฉ ประจวบฉนิกร (ดวงเตือน พันธ์มนาริน และ เขียวแฉ ประจวบฉนิกร 2520 : 4) กล่าวว่า การพัฒนาบุคคลในด้านที่สำคัญที่สุด คือ การปลูกฝังให้คนเป็นพลเมืองดีของชาติ มีคุณธรรม ต่าง ๆ อันก่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม ความเป็นพลเมืองดีก็คือ การมีจริยธรรมสูง นั่นคือ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีระเบียบวินัย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเห็นแก่ ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

ความซื่อสัตย์เป็นคุณธรรมที่พึงงาม ซึ่งควรจะนำมาปฏิบัติ ดังนั้น การปลูกฝังคุณธรรมด้าน ความซื่อสัตย์ให้แก่พลเมืองของชาติ จึงเป็นสิ่งควรกระทำ เพราะความซื่อสัตย์นี้ จะทำให้มนุษย์ มีชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ถ้าหากสังคมใดขาดความซื่อสัตย์แล้ว จะทำให้บุคคลในสังคมนั้นมีความหวาดระแวงซึ่งกันและกัน ดังที่ ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ 2520 : 23) ได้กล่าวไว้ว่า ถ้าเรามองรอบตัวเราทุกวันนี้ ตั้งแต่ระดับญาติ เพื่อน ระดับชุมชนน้อยใหญ่ ระดับชาติ ระดับโลก เรามีความหวาดกลัวตลอดเวลา เรากลัวสงครามนิวเคลียร์ ก็เพราะเรากลัวคนไม่รักษาสัตย์นั่นเอง ก็สัญญาว่าจะลดอาวุธแล้ว แต่ไม่ลด สัญญาว่าจะร่วมกันรักษาสันติภาพ แล้วก็แอบไปปฏิบัติตรงข้ามกับสัญญา เรากลัวพ่อค้าที่บอกว่า

จะไม่กักตุนสินค้าแต่แล้วก็ไม่ทำตามคำพูด ระหว่างญาติเราก็ก้าวว่า เขาขออภัยแล้วจะไม่ทำมา ใช้ตามสัญญา ก้าวเพื่อนจะไม่ทำตามที่เขาพูดว่าจะทำ เขาอาจทรยศต่อเราได้

นอกจากการปลูกฝัง เรื่องความซื่อสัตย์แล้ว สิ่งที่สำคัญต่อการพัฒนาความเป็นพลเมืองดี อีกประการหนึ่งก็คือ การปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ของสังคมให้เกิดขึ้นกับบุคคล ดังที่ พงษ์ ทัณนาสินทร์ (พงษ์ ทัณนาสินทร์ 2520 : บทนำ) กล่าวไว้ว่าค่านิยมเป็นเครื่องชี้ทางและ ลักษณะความประพฤติของคนในสังคม ดังนั้นการปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมอันดีงามให้แก่คนในชาติ จึงมีความจำเป็นต้องกระทำอย่างไม่ชักช้า และกระทำต่อเนื่องกันไปในทุกระดับการศึกษา เพราะพลังอำนาจของชาติจะมั่นคงเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของคนในชาติจะประพฤติปฏิบัติตาม ค่านิยมที่ตนยอมรับนับถืออยู่

ค่านิยมเชิงสังคม (Social Value) เป็นสิ่งที่นักจิตวิทยา นักสังคมวิทยา มีความสนใจ กันมาก เพราะมีความเชื่อพื้นฐานว่าค่านิยมเชิงสังคมเป็นรากฐานของการปกครองประเทศ ถ้า บุคคลในประเทศมีค่านิยมเชิงสังคมสูง กล่าวคือ มีความเมตตา กรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตนแล้ว ย่อมจะทำให้สังคมมีความเจริญ และมีความสงบสุข อันเป็นพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันในสังคม

ดังได้กล่าวไปแล้วว่าทั้งคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์และค่านิยมเชิงสังคมมีความสำคัญต่อ ความสงบสุข และการพัฒนาประเทศ จึงเป็นสิ่งที่ควรให้ความสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้าน การศึกษาแล้ว ควรที่จะแสวงหาวิธีการในการปลูกฝังคุณธรรมดังกล่าวให้บังเกิดขึ้นในส่วนบุคคล อย่างมีประสิทธิภาพและจริงจัง เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่า ความซื่อสัตย์และค่านิยมเชิงสังคมเป็น สิ่งสำคัญ ซึ่งใคร่ที่จะศึกษาหาความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสอง ซึ่งคาดว่าผลการศึกษาในครั้งนี้ อาจจะเป็นสิ่งที่นำมาเป็นประโยชน์ต่อการฝึกฝนอบรมด้านจริยธรรมแก่เยาวชนในโอกาสต่อไป

๕ ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

- 1 เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเชิงสังคมกับความซื่อสัตย์
- 2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่านิยมเชิงสังคม และความซื่อสัตย์ของ นักเรียนตามตัวแปรด้านถิ่นที่อยู่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพศ อาชีพของผู้ปกครอง และระดับ การศึกษาของผู้ปกครอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบว่าค่านิยม, ینگสังคมและความซื่อสัตย์มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ เพียงใด
2. ทำให้ทราบว่านักเรียนมีค่านิยม, ینگสังคมและความซื่อสัตย์แตกต่างกันหรือไม่ เมื่อมีถิ่นที่อยู่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพศ อาชีพของผู้ปกครอง และระดับการศึกษาของผู้ปกครองต่างกัน
3. เป็นแนวทางในการปลูกฝังค่านิยม, ینگสังคมและคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ให้ดียิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้กระทำกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2523 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 714 คน เป็นนักเรียนในกรุงเทพมหานคร 529 คน และในจังหวัดชัยภูมิ 185 คน

๒. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ด้านความสัมพันธ์

2.1.1 ค่านิยม, ینگสังคม

2.1.2 ความซื่อสัตย์

2.2 ด้านเปรียบเทียบความแตกต่าง

2.2.1 ตัวแปรอิสระ

2.2.1.1 ถิ่นที่อยู่

2.2.1.1.1 กรุงเทพมหานคร

2.2.1.1.2 จังหวัดชัยภูมิ

2.2.1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.1.2.1 ต่ำ

2.2.1.2.2 สูง

2 2 1.3 เพศ

2.2.1.3.1 ชาย

2.2 1.3.2 หญิง

2.2 1 4 อาชีพของผู้ปกครอง

2 2 1 4 1 รับราชการ

2.2.1 4 2 ค้าขายหรือนักธุรกิจ

2 2.1.4 3 เกษตรกร

2 2 1 4 4 รับจ้างและอื่น ๆ

2 2 1 5 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

2.2 1 5 1 ระดับต่ำ

2 2 1 5.2 ระดับกลาง

2 2.1.5.3 ระดับสูง

2 2 2 ตัวแปรตาม

2 2.2.1 คำนิยมเชิงสังคม

2.2.2 2 ความเชื่อสตัย

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

✓ คำนิยาม หมายถึง การให้คุณค่าแก่งสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นความคิด
อุดมการณ์ ผู้คนหรือสิ่งของ เป็นหลักควบคุม การรับรู้ ซึ่งมีอิทธิพลในการเลือกประพฤติปฏิบัติของ
มนุษย์

✓ คำนิยามเชิงสังคม หมายถึง การที่บุคคลให้คุณค่าในด้านความรักในเพื่อนมนุษย์ โดยการให้
ความเอาใจใส่ มีความผูกพันในด้านความทุกข์สุข ตลอดจนลัทธิศีลธรรมของบุคคลอื่น และสังคมโดย
ส่วนรวม มีความเคารพในสิทธิเสรีภาพของเพื่อนมนุษย์ รวมทั้งการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า
ส่วนตัว ซึ่งวัดออกมาเป็นคะแนนด้วยแบบสอบถามคำนิยามเชิงสังคม

ความซื่อสัตย์ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมหรือความรู้สึกของบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กำหนด ไม่ทุจริต และประพฤติชอบ รับผิดชอบต่อหน้าที่ ตรงต่อเวลา ยุติธรรม และละเอียดรอบคอบ พยายามตั้งกล่าวสามารถวัดออกมาเป็นคะแนนโดยแบบทดสอบวัดความซื่อสัตย์

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมของนักเรียนตลอดปีการศึกษา 2522 ซึ่งแบ่งออกเป็นสองระดับคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โดยใช้คะแนนเฉลี่ยสะสมของกลุ่มตัวอย่างมาเรียงจากมากไปหาน้อย แล้วตัดเอา 27 เปอร์เซนต์บนเป็นตัวแทนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และ 27 เปอร์เซนต์ล่างเป็นตัวแทนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ถิ่นที่อยู่ หมายถึง จังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งของสถานศึกษาที่กลุ่มตัวอย่างกำลังเรียนอยู่ แบ่งออกเป็นสองแห่ง คือ กรุงเทพมหานคร และจังหวัดชัยภูมิ

เพศ หมายถึง นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้

อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง อาชีพบิดามารดาของนักเรียน โดยแบ่งออกเป็นสี่ประเภท คือ อาชีพเกษตรกรรม อาชีพค้าขายหรือนักธุรกิจ อาชีพรับราชการ และอาชีพรับจ้าง ในกรณีที่นักเรียนไม่มีบิดามารดาให้ถือเอาอาชีพของผู้ปกครอง

ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง หมายถึง ระดับการศึกษาของบิดามารดาของนักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็นสามระดับดังนี้ คือ

ระดับต่ำ หมายถึง ประถมปีที่ 4 และต่ำกว่า

ระดับกลาง หมายถึง ระหว่างประถมปีที่ 5 - มศ.5

ระดับสูง หมายถึง สูงกว่า มศ.5 ขึ้นไป

บทที่ 2

ทฤษฎีและ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีและ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม

ในสังคมมนุษย์นั้น เรามีความเชื่อว่า ค่านิยมมีความสำคัญเป็นอันมากต่อพฤติกรรมของมนุษย์ เพราะค่านิยมมักจะเป็น เครื่องตัดสิน กำหนดหรือผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมโน้มเอียงไปทางใดทางหนึ่ง ดังนั้น ค่านิยมจึงเป็นพลังที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใต้พฤติกรรมทางสังคมส่วนใหญ่ของมนุษย์

พหุส หันนาคินทร (พหุส หันนาคินทร 2520 : 15) ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของค่านิยมไว้ว่า ค่านิยมเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่จะบ่งชี้ว่าจะประพฤติปฏิบัติอย่างไรทั้งต่อตัวเอง และต่อสังคม การเลือกกระทำของแต่ละคนขึ้นอยู่กับค่านิยมที่ยึดถือเป็นประการสำคัญ เพราะค่านิยมเป็นหลักควบคุมการรับรู้ การตัดสินใจ การเลือกและการสนองตอบต่อสิ่งแวดล้อมของบุคคล ส่วน สุนทร โคมิน และ สนิท สัมครการ (สุนทร โคมิน และ สนิท สัมครการ 2522 : 22) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของค่านิยมไว้ว่า ค่านิยมเป็นมาตรฐานที่ใช้วัดพฤติกรรม เป็นการแสดงออกซึ่งความต้องการของมนุษย์ในรูปของแรงจูงใจ และความต้องการ นอกจากนี้ระบบค่านิยมของบุคคลยังช่วยในการยั้งความขัดแย้ง และช่วยในการตัดสินใจอีกด้วย

จากแนวความคิดดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่า สังคมใดจะมีลักษณะเป็นอย่างไร ย่อมขึ้นอยู่กับค่านิยมทางสังคมของบุคคลในสังคมด้วย ดังนั้นค่านิยมจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคม

ความหมายของค่านิยม

ได้มีผู้ให้คำนิยามหรือความหมายของค่านิยมไว้ในแง่มุมต่าง ๆ หลายท่านด้วยกัน ซึ่งมีความหมายทั้งในเชิงปรัชญา ในเชิงสังคมวิทยา หรือในเชิงการปฏิบัติ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วิลเลียม (ปราโมทย์ นาคทรพร 2514 : 74 อ้างอิงมาจาก Williams, 1960) นักสังคมวิทยาผู้มีชื่อเสียง ได้ให้ความหมายและแนวคิดกว้าง ๆ เกี่ยวกับค่านิยมไว้ว่า ค่านิยม (value) อาจหมายถึง ความสนใจ (interests) ความพึงใจ (pleasures)

ความชอบ (likes) ความนิยม (preferences) หน้าที่ (duties) พันธกรณี (moral obligations) ความปรารถนา (desires) ความอยาก (wants) ความต้องการ (needs) ความแค้นหน่าย (aversions) หรือความรู้สึกอื่น ๆ ที่มนุษย์เชื่อและยึดถือเอาไว้เป็นแนวทางสำหรับการเลือก

ในทัศนะของคลักคลอน (Robert. 1968 · 153 citing Kluckhohn) ได้อธิบายความหมายของค่านิยมไว้ว่า ค่านิยมเป็นสิ่งที่ทั้งภายในภายในนอกที่บุคคลหรือกลุ่มได้แยกออกแล้ว และมีความต้องการที่จะเลือกประพฤติปฏิบัติ หรือเลือกกระทำ ซึ่งก็คล้ายคลึงกับแนวคิดของคิลแพทริก (Kilpatrick. 1954 . 15) ที่ว่า ค่านิยมหมายถึง ความต้องการที่ได้รับการประเมินอย่างรอบคอบแล้ว และปรากฏว่ามีค่าควรแก่การเลือกไว้เป็นคุณลักษณะของตน

สำหรับโรตซ์ (Feather. 1975 · 4 - 5 citing Rokeach) ได้ให้ความหมายค่านิยมไว้โดยแยกให้เห็นว่าค่านิยมมีสองชนิดดังนี้ ค่านิยมเป็นความเชื่ออย่างหนึ่งมีลักษณะเป็นยงถาวร ซึ่งเป็นแนวทางในการประพฤติ (mode of conduct) หรือเป็นเป้าหมายในการดำเนินชีวิต (end-state of existence) เป็นสิ่งที่ตนเองหรือสังคมเห็นดีเห็นชอบสมควรที่จะยึดถือปฏิบัติมากกว่าวิธีปฏิบัติหรือเป้าหมายชีวิตอย่างอื่น

นอกจากความหมายดังกล่าวแล้ว ก่อ สวัสดิพิพนธ์ (ก่่อ สวัสดิพิพนธ์ 2518 46) ได้กล่าวถึงค่านิยมไว้ว่า ค่านิยมหมายถึง ความคิด พฤติกรรม และสิ่งที่คนในสังคมใดสังคมหนึ่งเห็นว่า มีคุณค่า จึงยอมปฏิบัติตามและวางแผนไว้ระยะหนึ่ง ค่านิยมมักเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัยและบุคคลในสังคม ส่วน เฉลียว บุรภัทติ (เฉลียว บุรภัทติ 2517 : 225) ได้ให้ความหมายของค่านิยมไว้อย่างกระชับว่า ค่านิยมคือการยอมรับว่าสิ่งหนึ่งสิ่งใดมีค่าหรือไม่มีค่าหรือไม่ดีหรือไม่ดี ควรทำหรือไม่ควรทำ

ความหมายของค่านิยมในเชิงสังคมวิทยานั้น พัทยา ลำบุญ (พัทยา ลำบุญ 2516 51) ได้อธิบายไว้ดังนี้ ค่านิยมหมายถึงสิ่งที่นิยมยึดถือประจำไว้ที่ช่วยในการตัดสินใจในการเลือก ตราใบใดที่มนุษย์มีความจำเป็นต้องเลือกในการกระทำอยู่ มนุษย์จะต้องอาศัยคุณค่าหรือค่านิยมประจำตัวเป็นเครื่องกำหนด แม้แต่สิ่งที่เคยหาจนชินเป็นนิสัย

ส่วน อุดล วิเชียรเจริญ (อุดล วิเชียรเจริญ 2515 . 138) ให้ความหมายค่านิยมเชิงจิตวิทยาไว้ว่า ค่านิยม (value) หมายถึง มโนคติ ซึ่งมีผลกระตุ้นพฤติกรรมทางสังคม พฤติกรรมเช่นนี้เป็นพฤติกรรมที่มนุษย์เลือกกระทำ (Selective Behaviour)

ในแง่สังคมวิทยาและมานุษยวิทยานั้น ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ 2520 . 31) ได้อธิบายว่าค่านิยม มาจากความหมายที่อยู่ในภาษาอังกฤษ คือ "value" คำนี้ในความหมายภาษาอังกฤษมีหลายอย่าง ได้แก่ ความรู้สึกยกย่องหรือรังเกียจ หรืออาย หรือใฝ่หาสิ่งหนึ่งสิ่งใด ความคิดหรือความรู้สึกที่กล่าวมาต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด คือค่านิยมของผู้คิดและรู้สึก เป็นต้นว่า คน ๆ หนึ่งจะมีค่านิยม คือ การมีเงินนั้นเป็นสิ่งที่ควรปรารถนายิ่งกว่าสิ่งใด

จากความหมายของค่านิยมในแง่มุมต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นนั้นพอจะสรุปได้ว่า ค่านิยมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทางสังคม และวิถีชีวิตของบุคคลในสังคม ทั้งนี้เพราะว่าค่านิยมนั้นเป็นสิ่งที่คนถือว่า เป็นสิ่งบังคับต้องทำ ต้องปฏิบัติ เป็นสิ่งที่คนยกย่องบูชา ค่านิยมมิได้เป็นเพียงเรื่องของการถูกคิดหรือผิด ดีหรือไม่ดี จริงหรือเท็จ เท่านั้น แต่ยังรวมถึงเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เป็นเครื่องนำพฤติกรรมในวิถีชีวิตของเรา

ทฤษฎีค่านิยม

ทฤษฎีค่านิยมที่นักวิชาการมักจะอ้างถึงและใช้เป็นแนวทางในการศึกษาค่านิยมของมนุษย์มีอยู่สองทฤษฎี คือ ทฤษฎีค่านิยมของ สปรังเกอร์ (Spranger) และทฤษฎีค่านิยมของ โรคิช (Rokeach) รายละเอียดของทฤษฎีดังกล่าวแล้วมีดังนี้

ทฤษฎีค่านิยมของ สปรังเกอร์ (Edward Spranger)

สปรังเกอร์ ได้จำแนกค่านิยมของมนุษย์ออกเป็นหกประเภท ดังนี้ (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา 2522 . 48)

1 ค่านิยมเชิงทฤษฎี (Theoretical Value) ได้แก่ ความต้องการค้นพบสัจจะความเป็นจริง ซึ่งอาจทำได้โดยการทดลองเชิงวิทยาศาสตร์ หรือการใช้เหตุผลเชิงตรรก (Logical Reasoning) ความต้องการจัดรวบรวมความรู้ต่าง ๆ เข้าเป็นสังคมหรือระบบ

2. คำนิยมเชิงเศรษฐกิจ (Economical Value) คือ ความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์สิ่งแวดล้อม ธุรกิจ ทรัพย์สิน เงินทอง และการแข่งขันในเรื่องเหล่านี้

3. คำนิยมเชิงสุนทรีย์ (Aesthetic Value) คำนิยมด้านนี้เกี่ยวข้องกับการแสดงออกและความชื่นชมในความงาม และความสัมพันธ์กลมกลืนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ธรรมชาติ ดนตรี ศิลปกรรมคดี เป็นต้น

4. คำนิยมเชิงสังคม (Social Value) ได้แก่ ความรักในเพื่อนมนุษย์ ความเอาใจใส่กับความอยู่ และสวัสดิภาพของเพื่อนมนุษย์และสังคมส่วนรวม

5. คำนิยมเชิงการเมือง (Political Value) คือ ความต้องการแสวงหาอำนาจ อิทธิพลและชื่อเสียง

6. คำนิยมเชิงศาสนา (Religious Values) ได้แก่ ความเชื่อและยึดถือว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของจักรวาล ซึ่งมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ศาสนา หรือจุดหมายอันสูงส่งครอบคลุมอยู่ และการตั้งปรัชญาชีวิตตามแนวทางนี้

ถึงแม้การอธิบายแนวความคิดเกี่ยวกับค่านิยมตามแนวทฤษฎีนี้อาจยังไม่ครอบคลุมรายละเอียดค่านิยมของมนุษย์ได้ทั้งหมด แต่ก็นับได้ว่าค่านิยมทั้งหกประเภทนี้ ได้รวบรวมลักษณะสำคัญ ๆ ในการมองและประเมินค่าชีวิต และสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ไว้ได้มากที่สุด ซึ่งถ้าพิจารณาจากสภาพความเป็นจริงของมนุษย์แล้วจะพบว่าคนส่วนมากจะมีค่านิยมบางประเภทในค่านิยมหกประเภทนี้ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้นำเอาค่านิยมเชิงสังคมมาเป็นตัวแปรในการหาความสัมพันธ์กับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์

ทฤษฎีค่านิยมของ โรคีย์ (Milton Rokeach)

โรคีย์ (Feather. 1975 : 4 citing Rokeach) ให้นิยามของค่านิยมว่า ค่านิยมเป็นความเชื่ออย่างหนึ่งที่มีลักษณะยืนยงถาวร ซึ่งเป็นแนวทางในการประพฤติ (mode of conduct) หรือเป็นเป้าหมายในการดำเนินชีวิต (end-state of existence) เป็นสิ่งที่ตนเองหรือสังคมเห็นดีเห็นชอบ สมควรที่จะยึดถือปฏิบัติมากกว่าวิธีปฏิบัติหรือเป้าหมายชีวิตอย่างอื่น

ค่านิยมที่เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติเรียกว่า "ค่านิยมวิธีปฏิบัติ" (Instrumental Values) เช่น ความซื่อสัตย์ ความรัก ความรับผิดชอบ ความสนุกสนาน และความกล้าหาญ

ส่วนค่านิยมที่เป็นเป้าหมายในการดำรงชีวิตเรียกว่า "ค่านิยมจุดหมายปลายทาง" (Terminal Values)

ความแตกต่างระหว่างค่านิยมทั้งสองชนิดนี้อยู่ที่กลุ่มหนึ่ง "เป็นวิถีทาง" (means) และอีกกลุ่มหนึ่งเป็น "จุดหมายปลายทาง" (ends)

ค่านิยมจุดหมายปลายทาง (Terminal Values) สามารถจำแนกออกได้เป็นสองชุดรวม คือ กลุ่มยักรวมอยู่ที่ตัวบุคคล (self-centered) หรืออยู่ที่สังคม (society-centered) หรืออาจกล่าวได้ว่า กลุ่มยักรวมอยู่ในตัวบุคคล และอีกกลุ่มยักรวมหนึ่งจะอยู่ระหว่างบุคคล ดังตัวอย่าง เช่น "ความสงบสุขทางใจ" เป็นค่านิยมที่มีชุดรวมอยู่ในตัวบุคคล ส่วน "สันติสุขในโลก" หรือ "การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์" เป็นค่านิยมที่มีชุดรวมอยู่ระหว่างบุคคล

ค่านิยมวิธีปฏิบัติ (Instrumental Values) สามารถจำแนกออกได้เป็นสองชุดรวมเช่นกัน คือ กลุ่มยักรวมหนึ่งอยู่ที่ด้านจริยธรรม (Moral Values) และอีกกลุ่มยักรวมหนึ่งเป็นด้านความสามารถ (Competence Values) ค่านิยมที่เน้นจริยธรรม หมายถึง ค่านิยมจำพวกวิธีปฏิบัติที่มีชุดรวมอยู่ที่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งหากค่านิยมเหล่านี้ถูกละเมิด บุคคลนั้นจะรู้สึกสำนึกผิด และไม่สบายใจด้วยเรื่องมโนธรรม (conscience) ภายในใจว่าได้ทำผิด ส่วนค่านิยมที่เน้นความสามารถของบุคคลนั้นมีชุดรวมอยู่ที่ตัวเอง และดูจะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความเป็นหรือไม่มีจริยธรรม การละเมิดค่านิยมประเภทหลังนี้จะทำให้เกิดความรู้สึกอับอายที่ตนเองขาดความสามารถ เป็นการส่วนตัว

โรสซ ได้สร้างกรอบทฤษฎีจากฐานคติ (assumptions) เกี่ยวกับธรรมชาติแห่งค่านิยมของมนุษย์ห้าประการ ดังต่อไปนี้ (ลูนท์รี โคคิน และ สนิท สัมครการ 2522 : 12)

- 1 จำนวนของ "ค่านิยม" ที่แต่ละคนมีนั้นจะมีอยู่ไม่มากนัก และอยู่ในข่ายที่จะนับและศึกษาได้
- 2 ความแตกต่างของ "ค่านิยม" จะแสดงออกทางระดับ (degree)
3. ค่านิยมต่าง ๆ สามารถจะนำมาจัดรวมกันเข้าเป็นระบบค่านิยมได้ (value systems)

4 ค่านิยมของมนุษย์สามารถจะสืบสาวไปถึง วัฒนธรรม สังคม และสถาบันสังคมต่าง ๆ ไปจนถึงบุคลิกลักษณะได้ สิ่งเหล่านี้อาจถือได้ว่าเป็นบ่อเกิดของค่านิยม

5 ผลที่ตามมาก็คือ ค่านิยมของมนุษย์จะแสดง ออกทางทัศนคติและพฤติกรรมของมนุษย์ เกือบจะทุกรูปแบบ

ตามแนวทฤษฎีค่านิยมของ โรคีย์ แสดงให้เห็นว่าค่านิยมของมนุษย์มีสองลักษณะ คือ ลักษณะที่เป็นวิถีปฏิบัติ และลักษณะเป็นจุดหมายปลายทาง เมื่อเทียบกับแนวคิดตามทฤษฎีค่านิยมของ สแปรง เกอร์ แล้วอาจถือได้ว่าค่านิยมจุดหมายปลายทางเป็นค่านิยมเชิงสังคม ซึ่งมีผู้นับรวมอยู่ที่สังคม เช่น ค่านิยมการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์และค่านิยมสันติสุขในโลก เป็นต้น

พัฒนาการของค่านิยม

ในกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์นั้น มนุษย์ได้ถูกกล่อมมาตั้งแต่เด็กเกี่ยวกับค่านิยมต่าง ๆ จากสถาบันครอบครัวและสถาบันทางสังคมอื่น ๆ ดังนั้น ค่านิยมของบุคคลจึงเกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม เพราะการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับคนอื่น ๆ ทำให้บุคคลสร้างลัทธิค่านิยมของตนเองขึ้น และค่านิยมของบุคคลจะมีลักษณะเป็นเช่นใดนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น การอบรมเลี้ยงดู ลักษณะความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับ ลักษณะสิ่งแวดล้อม ความต้องการ และการเรียนรู้ จากการที่บุคคลมีประสบการณ์แตกต่างกันไปตามภูมิหลังของแต่ละคนนั้น จึงทำให้ค่านิยมของแต่ละคนแตกต่างกันไปด้วย นอกจากนั้นค่านิยมของบุคคลก็จะพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามประสบการณ์ของการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้วยเช่นกันในด้านพัฒนาการของค่านิยมนี้ รัช (Ruch. 1953 : 167) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า โดยส่วนใหญ่แล้ว ค่านิยมจะเกิดจากประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อมภายในบ้านของบุคคล ตัวอย่างเช่น เด็กที่เจริญเติบโตจากครอบครัวที่มีความนิยมในเรื่อง "เงิน" เด็กก็จะรับเอาค่านิยมในด้าน "เงิน" ของพ่อแม่มาเป็นของตน ผลที่ตามมาก็คือ เด็กจะให้ความสำคัญต่อเงินมากกว่าสิ่งอื่น ๆ ในทางตรงกันข้าม ถ้าเด็กเติบโตมาจากครอบครัวที่พ่อแม่ขี้ขโมย การเสียดสี และบริการสังคม เด็กก็จะรับเอาคุณลักษณะดังกล่าวแล้วมาเป็นของตนด้วย

สำหรับเด็กที่ไม่มีโอกาสใกล้ชิดกับบิดามารดานั้น ก็ย่อมจะรับเอาค่านิยมจากบุคคลต่าง ๆ ในสังคมซึ่งเขาใกล้ชิด เช่น กลุ่มเพื่อน ครูอาจารย์ หรือญาติที่เด็กเคยพบเจอ รวมทั้งสถาบันทางสังคมต่าง ๆ ด้วย เช่น โรงเรียน วัด สโมสร สมาคม ดังนั้นค่านิยมของบุคคลถึงแม้จะมีรากฐานมาจากครอบครัวก็ตาม แต่เมื่อบุคคลโตขึ้นและมีประสบการณ์จากกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมมากขึ้น มีโอกาสพบเห็นว่าในแต่ละสถานการณ์ที่เขาประสบไม่ได้มีค่านิยมเดียวอย่างที่พ่อแม่ได้ส่งล่อนไว้ แต่มีหลายค่านิยมที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกัน และเขาพบว่าคนจะให้ความสำคัญแก่ค่านิยมบางอย่าง มากกว่าค่านิยมอีกอย่างหนึ่ง บุคคลก็ย่อมที่จะตัดสินใจเลือกเอา ค่านิยมใหม่ให้สอดคล้องกับการกระทำที่เป็นบรรทัดฐานของบุคคลในสังคมของเขา ซึ่งเห็นได้ว่า ค่านิยมของบุคคลสามารถพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ถ้าพิจารณาในแง่สังคมศาสตร์อาจกล่าวได้ว่า ค่านิยมเป็นหลักการสำหรับการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของคนและสังคม ดังนั้น จึงมีผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมในแง่มุมต่าง ๆ ไว้มากมาย ซึ่งมีทั้งการศึกษาในต่างประเทศ และภายในประเทศ ดังนี้

งานวิจัยในต่างประเทศ

ในด้านกำนันิยมกับภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลนั้น ซิสเตอร์ (Sister. 1960 : 3569) ได้ทำการศึกษาค่านิยมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมแกทอลิกเซ็ดแห่งที่มีภูมิหลังทางด้านเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,390 คน โดยเลือกศึกษาค่านิยมเซ็ดชนิดด้วยกัน คือ ความเชื่อในพระเจ้า การเชื่อถือในเกียรติยศของแต่ละบุคคล ประชาธิปไตย-เสรีภาพ บุรณาการ ความรับผิดชอบ การแต่งงาน-ครอบครัว-การหย่าร้าง และเวลาว่าง-การนัดพบ-การแต่งกาย-สถานที่ ผลการศึกษาปรากฏว่า บิดามารดาและบุตรที่อยู่ในสังคมระดับต่ำ มีค่านิยมทางความเชื่อถือในพระเจ้า และการเชื่อถือในเกียรติยศของแต่ละบุคคลสูงกว่า บิดามารดา และบุตรของบุคคลที่อยู่ในสังคมระดับสูง ในขณะที่บิดามารดาและบุตรที่อยู่ในสังคมระดับสูง กับบุตรของบุคคลในสังคมระดับกลาง มีค่านิยม ประชาธิปไตย-เสรีภาพ บุรณาการ

ความรับผิดชอบ การแต่งงาน-ครอบครัว-การหย่าร้าง และเวลาว่าง-การนัดพบ-การแต่งงาน-
สถานที่ สูงกว่าปีติมาวดาในสังคมระดับกลางกับบุตรของบุคคลในสังคมระดับต่ำ จากผลการวิจัยนี้
แสดงให้เห็นว่าภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมมีอิทธิพลต่อค่านิยมของบุคคล ในตนเองเกี่ยวกับ -

White. 1969 : 610) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบ ค่านิยมและทัศนคติของบุคคล
ที่ประกอบอาชีพต่างกันคือ ครู นักศึกษาบริหารธุรกิจและพนักงาน โดยใช้เครื่องมือทดสอบสองชนิด
คือ "Study of Values" และ "Minnesota Teacher Attitude Inventory" ผลการ
ศึกษาปรากฏว่า นักศึกษาบริหารธุรกิจและพนักงาน มีค่านิยมทางวิชาการ ทางสุนทรียภาพ และทาง
ศาสนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กลุ่มครูมีค่านิยมทางการเงินและทางสังคมสูงกว่า
กลุ่มพนักงาน และยังมีค่านิยมทางการเงินและทางศาสนาสูงกว่ากลุ่มนักศึกษบริหารธุรกิจอีกด้วย

ในปี ค.ศ. 1968 รอสโค และคนอื่น ๆ (Roscoe and others. 1968 : 333 -
334) ได้ศึกษาค่านิยมของนักศึกษาจากวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา รวม 17 แห่ง
กลุ่มตัวอย่างจำนวน 4,005 คน เป็นชาย 1,971 คน หญิง 2,034 คน อายุเฉลี่ย 20.8 ปี
เครื่องมือในการวิจัยคือ "The Polyphasic Values Inventory" ผลการวิจัยพบว่า โดยทั่วไป
แล้วเพศชายมีค่านิยมเชิงเสรีนิยมมากกว่าเพศหญิง แต่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
นักศึกษาชายมีเสรีนิยมมากกว่าในด้านจริยธรรม เช่น การโกง ความสัมพันธ์ทางเพศ การดื่มสุรา
ความเชื่อในพระเจ้า ความรับผิดชอบ และความเลื่อมใสศรัทธา นอกจากนั้นนักศึกษาชายยังมีเสรีนิยม
มากกว่าในด้านสิทธิคอมมิวนิสต์ สหภาพแรงงาน การศึกษาและเสรีภาพทางวิชาการ ส่วนนักศึกษาหญิง
มีเสรีนิยมมากกว่าในด้าน สงคราม นโยบายต่างประเทศ อาชญากรรม ความประพฤติ วิทยาศาสตร์
และหลักสูตรการเรียน เมื่อพิจารณาถึงตัวแปรด้านถิ่นฐานที่อยู่แล้วพบว่า กลุ่มนักศึกษาที่มีค่านิยม
เชิงอนุรักษ์นิยมมากที่สุดเป็นนักศึกษาจากวิทยาลัยวีสัน (Wheaton College) และมหาวิทยาลัย
มิสซิสซิปปี (University of Mississippi) ส่วนนักศึกษาจากวิทยาลัยรีด (Reed College)
มีค่านิยมเชิงเสรีนิยมมากที่สุด ส่วนกลุ่มนักศึกษาที่มีค่านิยมอยู่ระดับกลางเป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัย
แห่งรัฐวิสคอนซิน (Wisconsin State University) และมหาวิทยาลัยนอร์ทดาโกต้า
(University of North Dakota)

สองปีต่อมา เอลเลียต (Elliot. 1970 . 4304) ได้ศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมของบุคคลห้ากลุ่ม เกี่ยวกับค่านิยมในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ ค่านิยมทางด้านศาสนา ทางด้านจริยธรรม ทางสังคม ทางการศึกษา ทางอนุรักษ์นิยม ทางเศรษฐกิจ ทางการปกครอง และปรัชญาในการเลือกงานอาชีพ โดยใช้ "Roscoe's Polyphasic Values Inventory" กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษารัฐกิจ จำนวน 316 คน นักศึกษาบริหารธุรกิจ จำนวน 353 คน นักศึกษาสังคมศาสตร์ จำนวน 291 คน ครูสอนธุรกิจ จำนวน 594 คน และนักธุรกิจ จำนวน 479 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า กลุ่มบุคคลเหล่านี้มีค่านิยมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดระหว่างนักศึกษาสังคมศาสตร์กับนักศึกษารัฐกิจ ในกรณีเปรียบเทียบเป็นกลุ่มพบว่า นักศึกษารัฐกิจมีค่านิยมแตกต่างกับนักศึกษบริหารธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลงานการวิจัยดังกล่าวข้างต้นนั้นชี้ให้เห็นว่าค่านิยมของบุคคลจะแตกต่างกันไปตามภูมิหลังทางสังคมของบุคคลเป็นสำคัญ ดังที่ผลงานการวิจัยของสกีล (Skeel. 1977 : 63 - 64) ก็สนับสนุนผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น นั่นคือ สกีล ได้ศึกษาค่านิยมของนักเรียนระดับ 6 จำนวน 312 คน โดยใช้ "Rokeach's Value Survey" กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในแอพาลาเชีย (Appalachia) นักเรียนในชนบท ในเมือง และชานเมืองในรัฐเคนตักกี (Kentucky) นักเรียนชนบทในรัฐวิสคอนซิน (Wisconsin) และรัฐเพนซิลวาเนีย (Pennsylvania) และอเมริกันอินเดียน (American Indian) ในเขตคุ้มครองแห่งหนึ่งในรัฐนอร์ทดาโกต้า รวมทั้งหมดเป็น 13 กลุ่ม การศึกษาครั้งนี้ยังได้ศึกษาค่านิยมของครูในรัฐเคนตักกี (Kentucky) และครูทางฝั่งทะเลตะวันออกเป็นการเปรียบเทียบอีกด้วย ผลการศึกษปรากฏว่า นักเรียนใน Appalachia และนักเรียนในแถบชานเมืองไม่ให้ความสำคัญค่านิยมด้านเสรีภาพมากเหมือนนักเรียนในเมือง นักเรียนในชนบทบอกว่าชีวิตที่ตื่นเต้นมีความสำคัญต่อตัวเขามาก แต่นักเรียนในเมืองและครูให้ความสำคัญอยู่ในระดับต่ำ กลุ่มครูให้ความสำคัญต่อค่านิยมด้านความสงบสุขทางใจในระดับสูง นักเรียนที่อยู่ในเมืองและในชนบทบอกว่าสันติสุขของโลกมีความสำคัญมาก แต่ ครู นักเรียนอเมริกันอินเดียน และนักเรียนแถบชานเมือง ให้ความสำคัญอยู่ในระดับต่ำ

การวิจัยภายในประเทศ

การวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมภายในประเทศ นับได้ว่ายังอยู่ในวงแคบ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษา ค่านิยมทางอาชีพ เพื่อประโยชน์ในการแนะแนว แต่อย่างไรก็ดีในปัจจุบันนี้การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ค่านิยมที่มีแนวโน้มที่จะขยายแวดวงกว้างขวางยิ่งขึ้น ดังเช่น

ในปี พ.ศ. 2515 เคลลีอม บุษย์แก้ว (เคลลีอม บุษย์แก้ว 2515 : 142 - 146) ได้ศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมของนักเรียนฝึกหัดครู และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ใช้ กลุ่มตัวอย่างกลุ่มละ 150 คน ทำการศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมด้านการเงินระบบอาวูโล อาชีพรับราชการ มนุษยสัมพันธ์ ความยุติธรรม การใช้ผลิตภัณฑ์ภายในประเทศ ความเชื่อเพื่อเผื่อแผ่ ความซื่อสัตย์ ความรักในชีวิตครอบครัว ความเชื่อทางวิทยาศาสตร์ ความกตัญญู และการแต่งกาย ผลการวิจัย ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มให้อันดับค่านิยมใกล้เคียงกัน คือ ให้ความสำคัญด้านความรักใน ชีวิตครอบครัวเป็นอันดับแรก รองลงไปก็คือ ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู และบริการสังคม ส่วนอันดับสุดท้าย เป็นค่านิยมระบบอาวูโล

★ นอกจากการวิจัยของ เคลลีอม บุษย์แก้ว แล้ว ได้มีการวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมที่น่าสนใจคือ การวิจัยของ ประเสริฐ ชูลิงห์ (ประเสริฐ ชูลิงห์ 2518 : 107 - 113) ซึ่งทำการศึกษา ค่านิยมทางสังคม เช่น ความรับผิดชอบ ความกตัญญู การศึกษา การใช้สิทธิ การบริการสังคม ความเชื่อเพื่อเผื่อแผ่ ฯลฯ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตการศึกษา 2 ปีการศึกษา 2517 จำนวน 500 คน ผลการวิจัยพบว่า

- 1 กลุ่มตัวอย่างเลือกค่านิยมด้านการศึกษาก่อนเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ค่านิยมด้านความรักในชีวิตครอบครัว ความกตัญญูตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้ายคือ ค่านิยมการใช้สิทธิ
- 2 การเลือกค่านิยมทางสังคมของนักเรียนชายและหญิง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
- 3 นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน เลือกค่านิยมทางสังคมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. กลุ่มนักเรียนที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาล และในเขตสุขาภิบาล เลือกคำนิยมด้านการศึกษาก่อนเป็นอันดับแรก และเลือกคำนิยมการใช้อิทธิพลเป็นอันดับสุดท้าย

5. กลุ่มนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาล เลือกคำนิยมด้านการศึกษาเป็นอันดับแรก และเลือกคำนิยมด้านความรักเป็นอันดับสุดท้าย

★ และในปีเดียวกัน สุรพล โพธิ์ (สุรพล โพธิ์ 2518 : 98 - 101) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบคำนิยมทางสังคมของนักศึกษาไทยพุทธ และนักศึกษาไทยอิสลาม ในวิทยาลัยศุภชะลา ปีการศึกษา 2517 จำนวน 642 คน เป็นนักศึกษาชาย 346 คน นักศึกษาหญิง 288 คน แยกตามศาสนาเป็นนักศึกษาไทยพุทธ จำนวน 480 คน และเป็นนักศึกษาไทยอิสลาม จำนวน 154 คน คำนิยมที่ทำการศึกษา คือ คำนิยมทางการเงิน คำนิยมทางการศึกษา คำนิยมทางศาสนา คำนิยมทางชีวิตครอบครัว คำนิยมทางมนุษยสัมพันธ์ คำนิยมทางความยุติธรรม คำนิยมทางการเมือง และคำนิยมทางเชื้อชาติ ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. กลุ่มนักศึกษาไทยพุทธ และกลุ่มนักศึกษาไทยอิสลาม เลือกคำนิยมทางเชื้อชาติเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นคำนิยมทางศาสนาและคำนิยมทางชีวิตครอบครัวตามลำดับ ส่วนคำนิยมอันดับสุดท้ายเป็นคำนิยมทางสุนทรียภาพ

2. นักศึกษาชายไทยพุทธ เลือกคำนิยมทางเชื้อชาติเป็นอันดับแรก รองลงไปเป็นคำนิยมทางชีวิตครอบครัว และอันดับสุดท้ายเป็นคำนิยมทางสุนทรียภาพ

3. นักศึกษาชายไทยอิสลาม เลือกคำนิยมทางศาสนาเป็นอันดับแรก รองลงไปเป็นคำนิยมทางเชื้อชาติ และคำนิยมทางสุนทรียภาพเป็นอันดับสุดท้าย

4. นักศึกษาหญิงไทยพุทธ เลือกคำนิยมทางชีวิตครอบครัวเป็นอันดับแรก รองลงไปเป็นคำนิยมทางเชื้อชาติ และอันดับสุดท้ายเป็นคำนิยมทางสุนทรียภาพ

5. นักศึกษาหญิงไทยอิสลาม เลือกคำนิยมทางศาสนาเป็นอันดับแรก รองลงไปเป็นคำนิยมทางเชื้อชาติ และคำนิยมทางสุนทรียภาพเป็นอันดับสุดท้าย

นอกจากการศึกษาริ้วยเกี่ยวกับคำนิยมในลักษณะดังกล่าวข้างต้นนั้นแล้วในปี พ.ศ. 2522 วีระวรรณ อามระดิษ (วีระวรรณ อามระดิษ 2522 : 62 - 64) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับคำนิยมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร 10 สังกัด

คือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูกตเวที ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ ความอดทน ความยุติธรรม ความอดล้าหะ การประหยัดและการออมทรัพย์ และการเคารพ อาวุโส กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนสาธิต รวมหกโรง จำนวน 445 คน เป็นชาย 206 คน หญิง 239 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ระดับการศึกษาของบิดามารดามีผลให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรม ของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. อาชีพของบิดามารดามีผลให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3 นักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร และนอกเขตกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็น เกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

4. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมไม่แตกต่างกัน สำหรับการวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมของคนไทย ซึ่งเป็นการวิจัยที่กว้างขวางนั้น คือ การวิจัย ของ ลุนทรี โคมิน และ ลินท ลัมครการ (ลุนทรี โคมิน และ ลินท ลัมครการ 2522 : 82 - 83, 91 - 92, 107, 113) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ค่านิยมและระบบค่านิยมไทย" กลุ่มตัวอย่างจำนวน 2,469 คน มีอายุตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไปถึง 80 ปี เครื่องมือในการเก็บรวบรวม ข้อมูล คือ "เครื่องมือวัดค่านิยม" และ "แบบสอบถาม" ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ค่านิยมกับถิ่นฐานที่อยู่ : ชาวเมืองและชาวชนบท ในค่านิยมจุลศรณบายปลายทางมี 15 ค่านิยม ที่ชาวกรุงและชาวชนบทมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ค่านิยมที่แตกต่างกันมากที่สุด คือ "ค่านิยม การมีหลักธรรมค่านานาเป็นที่ยึด" ซึ่งชาวชนบทให้ความสำคัญเป็นอันดับ 2 ในขณะที่ชาวกรุงให้ความสำคัญเป็นอันดับ 13 ส่วนค่านิยมวิถีปฏิบัติที่แตกต่างกันมากที่สุด คือ "การมีความสามารถสูง" ซึ่ง ชาวกรุงเทพฯ ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 7 และชาวชนบทให้ความสำคัญเป็นอันดับ 17

กลุ่มตัวอย่างในชนบทให้ความสำคัญด้านความมั่นคงปลอดภัยของชาติ ความรักความเห็นใจ เพื่อนบ้าน การช่วยเหลือผู้อื่น ส่วนกลุ่มตัวอย่างในเมืองให้ความสำคัญด้านความมั่นคงในครอบครัว และความสูง ความสำเร็จส่วนบุคคล ความภูมิใจในตนเอง ความแตกต่างด้านค่านิยมทางสังคมที่เด่นชัด คือ กลุ่มตัวอย่างในเมืองต้องการเป็นฝ่ายรับจากสังคมมากกว่าการเป็นฝ่ายให้ เช่น มิตรภาพ และความรัก

2. ค่านิยมกับระดับการศึกษา ในด้านค่านิยมวิถีปฏิบัติพบว่า ผู้มีการศึกษาระดับต่าง ๆ กันมีความแตกต่างกันทางค่านิยมวิถีปฏิบัติในสังคมอย่างมาก กล่าวคือ มีค่านิยมแตกต่างกัน 20 ด้าน จากค่านิยมทั้งหมด 23 ด้าน ค่านิยมที่ผู้มีการศึกษาต่ำให้ความสำคัญสูงกว่าผู้มีการศึกษาสูงก็คือ ความกตัญญู การรักษาน้ำใจกัน การให้อภัย การพึ่งพาอาศัยกัน "จะความอ่อนน้อมเชื่อฟัง ส่วนค่านิยมที่ผู้มีการศึกษาสูงให้ความสำคัญสูงกว่าผู้มีการศึกษาต่ำนั้นมีการเป็นตัวของตัวเอง ความรับผิดชอบ การมีความสามารถสูง การศึกษาสูง ความคิดสร้างสรรค์ และการมีแนวคิดการ

3. ค่านิยมกับอาชีพ พบความแตกต่างกันอย่างมากระหว่างกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เกือบจะทุกค่านิยม ค่านิยมจุดหมายปลายทางที่ไม่แตกต่างกันคือ ความกว้างขวางในสังคม และความมีเงินทองวัตถุ ส่วนค่านิยมวิถีปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกันตามอาชีพ คือ ค่านิยมในการปรับตัวเข้ากับโอกาส สังหารและสิ่งแวดล้อม ความกล้าและความสะอาด

4. ค่านิยมกับเพศ ผลการวิจัยพบว่า เพศชายและเพศหญิงมีค่านิยมจุดหมายปลายทาง 12 ค่านิยมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ค่านิยมจุดหมายปลายทางที่แตกต่างกันมาก คือ "ความเลื่อมภาค" ซึ่งเพศชายให้เป็นอันดับ 2 ส่วนเพศหญิงให้เป็นอันดับ 9 ด้านค่านิยมวิถีปฏิบัติที่แตกต่างกันมากที่สุด คือ "ความสนุกสนานร่าเริง" เพศหญิงให้เป็นอันดับ 15 เพศชายให้เป็นอันดับที่ 22

จากที่กล่าวมาทั้งหมดพอจะสรุปได้ว่า ค่านิยมนั้นเป็นเครื่องชี้นำพฤติกรรมของมนุษย์ เพราะค่านิยมของบุคคลก็คือ การประเมินความสำคัญหรือความปรารถนาสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตของเขา ค่านิยมของแต่ละบุคคลนั้นเกิดจากประสบการณ์ที่ได้รับการตรวจสอบแล้ว และเนื่องจากประสบการณ์ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล จึงทำให้ค่านิยมของคนเราผิดแผกแตกต่างกันออกไป ถึงแม้ว่าจะอยู่ในวัฒนธรรมหรือสังคมเดียวกันก็ตาม นอกจากนี้เมื่อประสบการณ์ของแต่ละคนมีเพิ่มมากขึ้น ก็จะมีผลกระทบกระเทือนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงค่านิยมเดิมขึ้นได้ ดังนั้นค่านิยมจึงมีลักษณะไม่คงที่ตายตัว ในฐานะที่ค่านิยมเป็นเครื่องชี้นำพฤติกรรมของบุคคล การเปลี่ยนแปลงและวุฒิภาวะของค่านิยมย่อมขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลงและวุฒิภาวะของประสบการณ์ของบุคคลนั้น ๆ ดังที่

★ สกีล (Skeel. 1977 : 64) กล่าวว่าไว้ว่า ประสบการณ์ส่วนตัวของบุคคลมีผลต่อการจัดอันดับค่านิยมของเขา เช่นเดียวกับองค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อม

ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้เสนอไปแล้วทั้งหมดนั้นแสดงให้เห็นว่าค่านิยมของบุคคลมีความสัมพันธ์กับตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับภูมิหลังของแต่ละตัวแปร เป็นต้นว่าตัวแปรด้านถิ่นฐานที่อยู่อาศัย มีผลทำให้ค่านิยมของบุคคลแตกต่างกันไป นอกจากนั้นแม้ว่าบุคคลจะอยู่ในสังคมเดียวกัน แต่มีอาชีพ และระดับการศึกษาต่างกันก็มีผลทำให้ค่านิยมของบุคคลแตกต่างกันตามไปด้วย

ความซื่อสัตย์

ความซื่อสัตย์ เป็นลักษณะทางจริยธรรมอย่างหนึ่งที่ทุกสถาบันทางสังคมต้องการและมุ่งปลูกฝังให้บังเกิดขึ้นในตัวของสมาชิก เพราะเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่าความสงบสุขของสังคมนั้น ส่วนหนึ่ง เกิดขึ้นจากบุคคลในสังคมมีความซื่อสัตย์นั่นเอง ดังนั้นสังคมจึงถือว่าคุณธรรมแห่งความซื่อสัตย์ เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องส่งเสริมให้บรรดาสมาชิกของสังคมได้ตระหนักถึงความสำคัญและถือปฏิบัติ

ความหมายของความซื่อสัตย์

ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (รุ่งเรืองธรรม 2505 : 352) ได้ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ไว้ดังนี้ "ซื่อสัตย์" หมายถึง ประพฤติตรงและจริงต่อ ไม่คดโกง และหลอกลวง สำหรับกรมการวัฒนธรรม (กรมการวัฒนธรรม 2497 : 5 - 6) ให้นิยามความซื่อสัตย์ลุ่มจริตว่า หมายถึง ความซื่อตรง ไม่คดโกง และถ้าแสดงออกทางใจจะเป็นน้ำใสใจจริง ไม่ซ่อนเร้นงำไว้ใใจ ทางกายก็จะเป็นการทำจริง ไม่ใช้ท่าเพื่อลวงให้ผู้อื่นติดกับ ทางวาจาคือการพูดจริงคงเส้นคงวา เชื่อถือไว้ใจได้

นอกจากนี้กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ (กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ 2514 : 564) ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับความหมายของความซื่อสัตย์ไว้ดังนี้ "คนซื่อสัตย์" หมายความว่า คนที่ไม่คดโกงในความสัมพันธ์กับผู้อื่น สัตย์ในที่นี้หมายความว่าไปในทางจงรักภักดี เช่นถือน้ำพิพัฒน์สัตยา หรือให้คำสัตย์ ตรงกับคำภาษาอังกฤษ Faithful ฉะนั้น ลุ่มจริตที่เราเล็งอาจซื่อสัตย์ต่อเราได้ ความซื่อสัตย์อังกฤษใช้คำว่า Faithfulness ซื่อตรงต่อหน้าที่หมายความว่าไม่คดไม่โกง และจงรักภักดีต่อหน้าที่

ความหมายของความซื่อสัตย์ที่มีลักษณะเป็นรูปธรรม และเป็นความหมายในเชิงพฤติกรรมนั้น ทรี บุณยเกต (ทรี บุณยเกต 2515 : 49 - 50) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึงความภักดี ความซื่อตรง การประพฤติตรง คือ ไม่คดโกง ไม่หลอกลวง โดยมากผู้ที่ซื่อสัตย์สุจริตเป็นผู้ที่มีกำลังใจเข้มแข็ง มีใจบริสุทธิ์ หนักแน่น อดทน รักเกียรติยศชื่อเสียง ไม่เห็นแก่ตัว และได้จำแนกความซื่อสัตย์ออกเป็นสามด้าน คือ

- 1 ซื่อสัตย์ต่อตนเอง เป็นเรื่องของความมีศีล โอตตัปปะ ไม่กล้ากระทำในสิ่งที่ไม่สุจริต แม้การกระทำนั้น ๆ จะไม่มีใครเห็นก็ตาม ทำตามที่ตั้งใจไว้ หรือทำตามคำพูดโดยไม่เหลวไหว
- 2 ซื่อสัตย์ต่องานที่ทำ ได้แก่ ความซื่อตรง เที่ยงธรรม ไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวในทางมิชอบ
- 3 ซื่อสัตย์ต่อเพื่อนฝูง คือ การไม่คด ไม่โกง ไม่เอาัดเอาเปรียบเพื่อน และต้องมีความรักและความหวังดี ความสงสาร และซื่อตรงต่อกัน

สำหรับพฤติกรรมของความซื่อสัตย์นั้น ทอมป์สัน (Thompson. 1952 : 538) ชี้ให้เห็นว่ามีองค์ประกอบอย่างน้อยสองอย่าง คือ ระบบค่านิยม และความต้องการที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงในขณะนั้น ซึ่ง แม็คครีน (สุริยงค์ อัยรักษ์ 2517 : 20 อ้างอิงมาจาก McQueen. 1968) กล่าวว่าเสริมว่าเด็กที่มีความซื่อสัตย์มาก ๆ อาจกลายเป็นคนทุจริตได้เมื่อเกิดความต้องการในสิ่งนั้น อย่างจริงจัง แต่ ดวงเตือน พันธมนาวิน (ดวงเตือน พันธมนาวิน 2522 : 58) กล่าวว่าจากการศึกษาผลการวิจัยเชิงทดลองในเรื่อง "จริยธรรมของเยาวชนไทย" พบว่า ผู้ที่โกงในการเล่นเกมนในห้องปฏิบัติการนั้น เป็นผู้ที่มีทัศนคติเชิงจริยธรรมด้อยกว่าผู้ที่ไม่โกงในการเล่นเกมนั้น

ส่วน ไรท์ (ดวงเตือน พันธมนาวิน 2522 : 59 อ้างอิงมาจาก Wright. 1974) ชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมในสถานการณ์ปัญานั้นเป็นผลของการตัดสินใจของบุคคล ซึ่งได้รับอิทธิพลจากปัจจัยสามประการ คือ

ประการแรก คือ ลักษณะส่วนบุคคล เช่น ความเชื่อเชิงจริยธรรม ความสามารถในการบังคับตน ความฉลาด ความพหุภูมิใจ ความวิตกกังวล และลักษณะบุคลิกภาพบางประการ ซึ่งหมายถึงการแสดงอาการทางประสาท (Neuroticism) และบุคลิกภาพแสดงตน (Extroversion)

ประการที่สอง คือ ลักษณะสำคัญของสถานการณ์ย่อย เช่น ความเสี่ยงต่อการจับได้
คุณค่าของรางวัลที่สูงใจให้อยากได้ และการมีตัวแบบที่กระทำความดี หรือชักจูงให้กระทำความชั่ว

สาเหตุประการสุดท้าย คือ ลักษณะของสังคมหรือกลุ่มที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ ซึ่ง
อาจมีเกณฑ์ความเชื่อถือ และปทัสฐานที่แตกต่างกัน อันอาจเป็นเหตุให้บุคคลจากสังคมหนึ่งมีความ
เชื่อสัตย์มากกว่าหรือน้อยกว่าบุคคลในสังคมอื่น ๆ ได้

X ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

ความเชื่อสัตย์ เป็นคุณลักษณะเชิงจริยธรรมด้านหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งจะมีพัฒนาการเป็นไป
เช่นเดียวกับคุณลักษณะเชิงจริยธรรมด้านอื่น ๆ แนวความคิดทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมแต่ละทฤษฎี
เชื่อว่าจริยธรรมของบุคคลมีบ่อเกิดในลักษณะต่าง ๆ กัน ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมที่น่าสนใจ
มีดังนี้

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) ทฤษฎีนี้ได้รับอิทธิพลแนว
ความคิดจากทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมุนด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) จิตแพทย์ที่มีชื่อเสียงชาว
เวียนนา ซึ่งฟรอยด์เชื่อว่าจิตใจของบุคคลสามารถแบ่งออกได้เป็นสัดส่วนดังนี้ คือ อิด (Id)
อีโก้ (Ego) และ ซุปเปอร์อีโก้ (Superego)

พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลตามแนวทฤษฎีจิตวิเคราะห์ถือว่า Superego
เป็นส่วนสำคัญ เพราะ Superego เป็นส่วนของมโนธรรม เป็นหลักประพฤติปฏิบัติอันเป็นที่นิยมกัน
ในสังคมหนึ่ง ๆ เป็นส่วนของการเรียนรู้ทางสังคมที่ได้ติดตัวมาแต่กำเนิด Superego จะเข้ามา
มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล เห็นได้ชัดเมื่ออายุประมาณห้าขวบ เป็นลักษณะที่เริ่มสนใจในอุดมคติ
(Ideals) เริ่มคิดว่าสิ่งไหนดีหรือไม่ดี ตามความเข้าใจของตน และจะเริ่มมีการเลียนแบบ
(Identification) มากขึ้น เช่น เลียนแบบแบบของบิดามารดา หรือบุคคลอื่นในครอบครัว
ตลอดจนสังคมภายนอกครอบครัว การเลียนแบบนี้เป็นพื้นฐานของการไม่รู้สึกผิดชอบชั่วดี
และเป็นการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลให้อยู่ในขอบข่ายของปทัสฐานของสังคมเมื่อโตขึ้น

ทฤษฎีนี้ ยิ่งเห็นความสำคัญของสังคมในการก่อตั้งลักษณะทางจริยธรรมให้แก่สมาชิก
ในสังคม โดยทฤษฎีระบุว่าเด็กเล็ก ๆ จะเรียนรู้อะไรดีอะไรชั่วจากผู้อื่นที่อยู่ใกล้ชิด ซึ่งเป็นตัวแทน

ของสังคมด้วยขบวนการเลียนแบบ เด็กจะใช้วิธีการเลียนแบบผู้ที่มีอำนาจและผู้ที่ตนรัก จนในที่สุดเด็กจะรับเอากฎเกณฑ์ของสังคมมาเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติของตนไปโดยอัตโนมัติ เมื่อบุคคลได้รับการปลูกฝังจริยธรรมในจิตใจแล้ว เขาย่อมจะเกิดความขัดแย้งในใจ เมื่อความอยากความต้องการส่วนตนไม่เหมาะสมกับกาลเทศะของสังคมที่ตนยอมรับมา ถ้าบุคคลกระทำชั่วทั้ง ๆ ที่ไม่มีผู้อื่นรู้เห็น บุคคลนั้นจะเกิดความรู้สึกละอายใจตนเอง มีความไม่สบายใจ ซึ่งเป็นลักษณะของการลงโทษตนเอง และในโอกาสต่อไปบุคคลนั้นก็ย่อมไม่กระทำชั่ว โดยไม่จำเป็นต้องมีการควบคุมจากภายนอก นั่นคือ เขามีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เมื่อพิจารณาตามแนวทฤษฎีจิตวิเคราะห์แล้วจะเห็นได้ว่าการที่บุคคลจะมีคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์มากน้อยเพียงใดนั้น จะต้องมีส่วนที่มีความซื่อสัตย์ลึกลับด้วย เป้าต้นว่า ถ้าพ่อแม่หรือบุคคลที่มีอำนาจหรือเป็นที่รักของเด็กในครอบครัวเป็นคนซื่อสัตย์สุจริต และยึดมั่นในคุณธรรมด้านนี้ เด็กก็ย่อมจะเลียนแบบตามความซื่อสัตย์สุจริตไปด้วย นอกนั้นสถาบันทางสังคมอื่น ๆ ก็มีส่วนเสริมสร้างให้บุคคลยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตเป็นวิถีทางในการดำเนินชีวิต เช่นกัน

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญแก่สังคมในฐานะที่เป็นตัวกำหนดเงื่อนไขทางสังคม (Social Contingency) ให้กับเด็กตั้งแต่เกิด โดยการนำเอาหลักการเสริมแรง (Principle of reinforcement) และหลักการเชื่อมโยง (Principle of Association) มาใช้อธิบายปรากฏการณ์ทางสังคม

ทฤษฎีนี้ถือว่าพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นความเจริญงอกงาม (growth) ของพฤติกรรมและอารมณ์จากการปรับตัวให้เข้ากับกฎเกณฑ์ของสังคม โดยมีแรงขับเคลื่อนพื้นฐานมาจากการสนองตอบความต้องการทางชีววิทยา (biological needs) และการสนองตอบต่อรางวัล คือ ความพึงพอใจ ตลอดจนการหลีกเลี่ยงการถูกสังคมลงโทษ ทฤษฎีนี้มีฐานคติ (assumptions) ดังนี้ (Kohlberg. 1976 : 48)

1. พัฒนาการทางจริยธรรมเป็นความเจริญงอกงามของพฤติกรรมและการคล้อยตามกฎเกณฑ์ทางจริยธรรมมากกว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสติปัญญา (cognitive-structural change)

2. แรงจูงใจขั้นพื้นฐานที่ทำให้เกิดการพัฒนาทางจริยธรรมทุกจุดมาจากรากฐานของความต้องการด้านชีววิทยา (biological needs) หรือเป็นความต้องการที่จะได้รับรางวัลจากสังคม และเป็นการหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษจากสังคม

3. พัฒนาการทางจริยธรรมหรือจริยธรรม เป็นสัมพันธ์ภาพทางวัฒนธรรม

4. ปทัสถานเบื้องต้นของจริยธรรม เป็นการควบคุมของกฎเกณฑ์ภายนอกทางวัฒนธรรม

5. อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อพัฒนาการทางจริยธรรม ขึ้นอยู่กับปริมาณความเข้มแข็งของรางวัล การลงโทษ การห้าม และการลอกเลียนแบบพฤติกรรมคล้อยตามจากพ่อแม่และตัวแทนการเรียนรู้ทางสังคมอื่น ๆ

ถ้าพิจารณาเฉพาะด้านพัฒนาคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ของบุคคลตามแนวทฤษฎีนี้ จะเห็นว่า การที่บุคคลจะซื่อสัตย์หรือไม่เพียงใดนั้น กฎเกณฑ์ทางสังคมนับว่ามีความสำคัญมาก เพราะกฎเกณฑ์ทางสังคมจะเป็นสิ่งควบคุมให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเป็นไปในลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อหวังผลความพึงพอใจและหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษจากสังคม อันเป็นการเรียนรู้ว่าพฤติกรรมเช่นใดที่สังคมต้องการให้สมาชิกประพฤติปฏิบัติ

3 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive-Developmental Theory) ทฤษฎีนี้ถือว่าพัฒนาการทางสติปัญญาและอารมณ์ เป็นรากฐานพัฒนาการทางจริยธรรม นักทฤษฎีนี้เชื่อว่าจริยธรรมของเด็กจะเจริญขึ้น ตามความเจริญของความสามารถทางการรู้ (Cognitive ability) สติปัญญาและอารมณ์ของเด็ก จุดเด่นของทฤษฎีนี้ก็คือ แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ออกเป็นขั้นตอน โดยการโยงเอาระดับอายุของบุคคลไปสัมพันธ์กับลักษณะต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม เช่น ความรู้เชิงจริยธรรม ทักษะคิดเชิงจริยธรรม เหตุผลเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ทฤษฎีนี้มีฐานคติ (assumptions) ดังนี้ (Kohlberg, 1976 : 48)

1. พัฒนาการทางจริยธรรมมีโครงสร้างขึ้นพื้นฐานทางสติปัญญา หรือการเข้าใจเหตุผลเชิงจริยธรรม

2. แรงจูงใจขึ้นพื้นฐานทางจริยธรรม คือ แรงจูงใจทั่วไปเกี่ยวกับการยอมรับการมีความสามารถ การเคารพในตัวเอง หรือการมีสัจฉการแห่งตน (self-realization) มากกว่าเป็นแรงจูงใจที่จะสนองความต้องการทางชีววิทยา (biological needs) และเป็นการลดความวิตกกังวลหรือความกลัว

3. ลักษณะที่สำคัญต่าง ๆ ของพัฒนาการทางจริยธรรมมีความเป็นลำดับทางวัฒนธรรม เพราะทุกวัฒนธรรมมีต้นตอของการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (social interaction) การมีบทบาท (role-taking) และความขัดแย้งทางสังคม (social conflict) เหมือนกัน ซึ่งก็มีความต้องการบูรณาการทางจริยธรรม (moral integration) เช่นเดียวกัน

4. ปทัสถานและกฎเกณฑ์อันมูลฐานทางจริยธรรม เป็นโครงสร้างที่เกิดขึ้นโดยผ่านประสบการณ์ของการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (social interaction) มากกว่าเป็นการผ่านกฎเกณฑ์ภายใน (Internalization of rules) ที่มีอยู่ในฐานะเป็นโครงสร้างภายนอก ดังนั้น ขั้นตอนทางจริยธรรมจึงไม่ได้อธิบายในแง่ของกฎเกณฑ์ภายใน แต่อธิบายในแง่ของโครงสร้างการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตน (self) กับคนอื่น ๆ

5. อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อพัฒนาการทางจริยธรรมขึ้นอยู่กับคุณภาพและขอบข่ายของสติปัญญา รวมทั้งสิ่งเร้าทางสังคม (social stimulation) ในทุกส่วนของการพัฒนาการของเด็ก มากกว่าการที่จะขึ้นอยู่กับเฉพาะการมีประสบการณ์กับพ่อแม่หรือประสบการณ์ทางวินัย (experiences of discipline) การลงโทษ และรางวัล

ถ้าพิจารณาเฉพาะคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ของบุคคลตามแนวทฤษฎีนี้ นับได้ว่าโครงสร้างทางสติปัญญาและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับสิ่งแวดล้อมมีส่วนสำคัญต่อการแสดงออกซึ่งลักษณะทางจริยธรรมของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความซื่อสัตย์กับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม

บาร์ดิน (ลูฟตี คุนวัฒน์ 2515 : 265 อ้างอิงมาจาก Bardin) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการทุจริตของเด็กทั่ว ๆ ไปพบว่า เด็กที่บิดามารดามีสถานภาพทางสังคมสูง เช่น แพทย์ วิศวกร หรือผู้อำนวยการ จะโกง 44 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งน้อยกว่าเด็กที่บิดามารดาประกอบอาชีพเป็นกรรมกร ซึ่งโกง 49 เปอร์เซ็นต์ และเมื่อพิจารณาฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวพบว่า เด็กที่ครอบครัวมีรายได้มากจะโกงน้อยกว่าเด็กที่ครอบครัวมีรายได้น้อย (รายได้น้อยกว่า 6,000 เหรียญ โกง 54 เปอร์เซ็นต์ รายได้ 6,000 - 14,000 เหรียญ โกง 50 เปอร์เซ็นต์ และรายได้มากกว่า

15,000 เหยียขึ้นไป โกง 37 เปอร์เซนต์) ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฮาร์ทฮอร์น และ เมย์ (Thompson. 1952 : 515 citing Hartshorne and May) ที่พบว่าเด็กที่พ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงจะโกงบ่อยกว่าเด็กที่พ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ และจากผลการวิจัยของเพียร์ลีน (Burton. 1976 : 183 citing Pearlin. 1971) ก็แสดงให้เห็นว่าสถานภาพทางสังคมของพ่อแม่ วิธีการอบรมเลี้ยงดู และความคาดหวังในตัวลูกของพ่อแม่มีผลต่อพฤติกรรมหลอกลวงของเด็ก จากผลการวิจัยดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่าเด็กที่พ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกันอาจจะมีนิสัยแตกต่างกันไปได้ ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจวบฉีก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจวบฉีก 2520 : 180) ได้กล่าวถึงผลงานการวิจัยของ เคย์ (Kay. 1975) และของ คอลเบอร์ก (Kohlberg. 1964) ที่แสดงให้เห็นว่า ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวมีส่วนกำหนดจริยธรรมของเด็ก และยังมีผลการวิจัยหลายเรื่อง que แสดงให้เห็นว่าการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กที่มาจากครอบครัวฐานะต่าง ๆ กันนั้นแตกต่างกันด้วย โดยเฉพาะ เด็กที่มาจากครอบครัวฐานะต่ำ มีพัฒนาการทางด้านนี้ช้ากว่าเด็กที่มาจากครอบครัวฐานะปานกลาง และสูง

ความเชื่อเกี่ยวกับเพศ

มีผลงานการวิจัยหลายเรื่อง que แสดงให้เห็นว่า เพศชายมีความเชื่อสตัยสูงกว่าเพศหญิง อาทิเช่น จากการศึกษาของ ฮาร์ทฮอร์น และเมย์ (Burton. 1976 : 181 citing Hartshorne and May. 1928) ที่ได้ทำการสำรวจความเชื่อสตัยของเพศชายและเพศหญิง กลุ่มตัวอย่างมีอายุหลายระดับ และใช้แบบสตัยวัดหลายชนิด พบว่าเพศหญิงมีแนวโน้มที่จะโกงบมากกว่า เพศชายเกือบทุกครั้งที่ทำการทดสอบ และยังพบว่าเพศหญิงโกงบมากกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกระดับอายุของการทดสอบความโกหก และจากการศึกษาของ เบอร์ตัน (Burton. 1971 : 181) ก็พบว่าในการเล่นถั่วเด็กหญิงอายุ 4 ขวบ โกงบมากกว่าเด็กชาย และในการทดสอบเปลี่ยนความหมายสัญลักษณ์แบบทดสอบ WAIS พบว่านักศึกษาหญิงโกงบมากกว่า นักศึกษาชาย

อย่างไรก็ตาม มีผลการวิจัยหลายเรื่องที่ยืนยันให้เห็นว่าเพศหญิงมีความซื่อสัตย์สูงกว่าเพศชาย เช่น จากการศึกษาของ เฟลด์แมน และเฟลด์แมน (Burton. 1976 : 182 citing Feldman and Feldman. 1967) ที่พบว่าไม่มีความแตกต่างในด้านความซื่อสัตย์ระหว่างเด็กหญิงและเด็กชายอายุ 12 ปี แต่ระหว่างอายุ 17 - 18 ปี พบว่าเพศชายโกงบมากกว่าเพศหญิง และจากการศึกษาแบบระยะยาว (Longitudinal study) ของ สตีเฟนส์ มิลเลอร์ และ แม็คลาฟลิน (Burton. 1976 : 182 citing Stephens, Miller and Mclaughlin. 1969) พบว่าระหว่างอายุ 6 - 10 ขวบ เด็กชายโกงบมากกว่าเด็กหญิง แต่ความแตกต่างด้านความซื่อสัตย์ระหว่างเพศจะลดลงในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย และพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

ในปี ค.ศ. 1969 เครปส์ (Burton. 1976 : 181 citing Krebs. 1969) ได้ศึกษาพฤติกรรมซื่อสัตย์ในระหว่างเพศชายและเพศหญิง โดยนำความแตกต่างด้านเศรษฐกิจและสังคม มาเป็นตัวแปรในการศึกษาด้วย ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนหญิงที่มาจากสังคมชั้นกลางโกงบมากกว่านักเรียนชายเพียงเล็กน้อย ส่วนนักเรียนหญิงที่มาจากครอบครัวของชนชั้นผู้ใช้แรงงานโกงบน้อยกว่านักเรียนชายในการเล่นเกมปืนรังสี (ray-gun game) แต่ทั้งสองเพศมีการโกงบพอ ๆ กันในการทดสอบอื่น ๆ อีกสองอย่าง

จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ยังไม่อาจจะสรุปได้ว่าเพศหญิงหรือเพศชายมีความซื่อสัตย์สูงกว่ากัน พร้อมกันนี้ความแตกต่างด้านความซื่อสัตย์ระหว่างเพศก็ยังไม่อาจจะเชื่อมโยงได้ เพราะการศึกษาแต่ละครั้งขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ เป็นต้นว่า ชนิดของแบบทดสอบ อายุของกลุ่มตัวอย่าง และความแตกต่างด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม

ความซื่อสัตย์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เปียเจท์ (Piaget) เป็นผู้ริเริ่มทางความคิดว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความฉลาดในการที่จะรับรู้กฎเกณฑ์และลักษณะต่าง ๆ ทางสังคม พัฒนาการทางสังคมจึงขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลนั้น จากผลการวิจัยของ ฮาร์ทชอร์น และเมย์ (Burton. 1976 : 180 - 181 citing Hartshorne and May. 1928) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับสติปัญญา (I.Q.) กับการโกงบ พบว่ามีความสัมพันธ์กันประมาณ

- 05 และจะเพิ่มขึ้นเป็น -.06 เมื่อมีการควบคุมอายุ และจากการศึกษาของ สบโชค พูลนวม (สบโชค พูลนวม 2523 : 116) ที่ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับความซุกซน รับผิดชอบ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด จำนวน 886 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ มีความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนั้น อรรถนัท นาคประดิษฐ์ (อรรถนัท นาคประดิษฐ์ 2518 : 37) ก็ศึกษาพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำมีคุณธรรมแห่งพลเมืองดีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน ส่วน สุริยา เหมตะศิลป์ (สุริยา เหมตะศิลป์ 2521 : 42) ศึกษาพบว่านักเรียนที่มีระดับสติปัญญาสูงและต่ำ มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม เบอร์ตัน (Burton. 1976 : 181) ได้กล่าวถึงผลงานการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับความสามารถของบุคคลไว้ว่า ผลการวิจัยในระยะหลังปี ค.ศ. 1928 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถกับความซื่อสัตย์ขึ้นอยู่กับชนิดของแบบทดสอบที่ใช้เป็นสำคัญ เป็นต้นว่า ผลการวิจัยของ จอห์นสัน และ กรอมลี (Burton. 1976 : 181 citing Johnson and Gromly. 1972) ที่แสดงให้เห็นว่า เมื่อการเสี่ยงในการทดสอบลดลง ความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับระดับสติปัญญาก็ลดลงตามไปด้วย ดังนั้น จึงยังไม่อาจจะสรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จะมีความสัมพันธ์กันกับความซื่อสัตย์ของบุคคลอย่างเชื่อมั่นได้

ลัทธิฐานในการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

คำนิยามเชิงสังคมมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับความซื่อสัตย์

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบคำนิยามเชิงสังคมและความซื่อสัตย์ตามตัวแปรต่าง ๆ

2 1 ด้านคำนิยามเชิงสังคม

2 1.1 นักเรียนที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร และนักเรียนที่อยู่ในจังหวัดชัยภูมิ

มีคำนิยามเชิงสังคมแตกต่างกัน

2 1 2 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีคำนิยามแตกต่างกัน

สรุป

2.1.3 นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีค่านิยมเชิงสังคมแตกต่างกัน

2.1.4 นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีค่านิยมเชิงสังคมแตกต่างกัน

2.1.5 นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกัน มีค่านิยมเชิงสังคมแตกต่างกัน

2.2 ด้านความซื่อสัตย์

2.2.1 นักเรียนที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร และนักเรียนที่อยู่ในจังหวัดชัยภูมิ มีความซื่อสัตย์แตกต่างกัน

2.2.2 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความซื่อสัตย์แตกต่างกัน

2.2.3 นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความซื่อสัตย์แตกต่างกัน

2.2.4 นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันมีความซื่อสัตย์แตกต่างกัน

2.2.5 นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกันมีความซื่อสัตย์แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษากันครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดชัยภูมิ ปีการศึกษา 2523 จำนวน 714 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธี Multi-stage Sampling โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. เลือกโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 เปอร์เซนต์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งหมด โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย
2. เลือกโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 50 เปอร์เซนต์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งหมด โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย
3. สุ่มห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนที่สุ่มได้ในข้อ 1 และข้อ 2 มาโรงเรียนละสองห้องเรียน ได้จำนวนนักเรียนทั้งหมด จำนวน 714 คน ดังรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียนและถิ่นที่อยู่

โรงเรียน	จังหวัด	จำนวน		รวม
		ชาย	หญิง	
โรงเรียนเทพศิลา	กรุงเทพมหานคร	27	45	72
โรงเรียนวัดธาตุทอง	กรุงเทพมหานคร	25	49	74
โรงเรียนบางกะปิ	กรุงเทพมหานคร	26	48	74
โรงเรียนวังกะลัน	กรุงเทพมหานคร	24	51	75
โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี	กรุงเทพมหานคร	29	47	76
โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย	กรุงเทพมหานคร	26	49	75
โรงเรียนวัดชินวรวิทยาสัย	กรุงเทพมหานคร	29	54	83
โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล	ชัยภูมิ	34	25	59
โรงเรียนสตรีชัยภูมิ	ชัยภูมิ	12	50	62
โรงเรียนภูเขียว	ชัยภูมิ	31	33	64
รวม		263	415	714

ตาราง 2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทตัวแปร

ตัวแปร	ประเภทตัวแปร	จำนวน	รวม
ถิ่นฐานที่อยู่	กรุงเทพมหานคร	529	714
	ชัยภูมิ	185	
เพศ	ชาย	263	714
	หญิง	451	
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	สูง	193	386 *
	ต่ำ	193	
ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง	ระดับต่ำ (ป.4 และต่ำกว่า)	217	714
	ระดับกลาง (ป.5 - มศ.5)	310	
	ระดับสูง (สูงกว่า มศ. 5 ขึ้นไป)	187	
อาชีพผู้ปกครอง	ข้าราชการ	183	714
	ค้าขายหรือนักธุรกิจ	191	
	เกษตรกร	167	
	รับจ้างและอื่น ๆ	173	

* ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เฉพาะ 27 เปอร์เซนต์บน และ 27 เปอร์เซนต์ล่าง
ของกลุ่มตัวอย่างมา เป็นตัวแทนของผู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ประกอบด้วยแบบทดสอบวัดความซื่อสัตย์และแบบสอบถามค่านิยมเชิงสังคม

1 แบบทดสอบวัดความซื่อสัตย์ ใช้แบบทดสอบวัดความซื่อสัตย์ของ ล้วนา พรพัฒน์กุล และคนอื่น ๆ ที่สร้างไว้ในปี พ.ศ. 2522 ลักษณะแบบทดสอบเป็นข้อความที่สัมพันธ์เหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้น ในตอนท้ายของข้อความจะมีคำตอบให้เลือกเป็นสองกรณี คือ

กรณีที่ 1 ถ้าท่านเป็นบุคคลในเหตุการณ์นั้น ท่านมีความนึกคิดหรือปฏิบัติอย่างไร

กรณีที่ 2 คนอื่นที่ฉวยตัวท่านจะมีความนึกคิดหรือปฏิบัติอย่างไร

ในแต่ละข้อจะมีคำตอบให้เลือกล่องทาง คือ ก และ ข. คำตอบทั้งสองกรณีอาจเป็นข้อเดียวกันก็ได้ แสดงความคิดเห็นหรือตอบโดยทำเครื่องหมายกากบาท (x) หักข้อที่ท่านต้องการทั้งสองกรณี

ตัวอย่าง

0) คนกวาดถนนขยันทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับ เพราะ

ก กสัวถูกไล่ออกจากงาน

ข สำนึกในหน้าที่

00) หลานของนายเดย์ไปขโมยเงินเพื่อนบ้านมา 100 บาท

หากเพื่อนบ้านมาถาม นายเดย์จะตอบว่า

ก ไม่รู้เรื่อง

ข หลานได้ขโมยมา

กรณีที่ 1 ท่านเอง	กรณีที่ 2 คนอื่น
ก. ข	ก. ข
ก ข	ก ข

เกณฑ์ในการตรวจให้คะแนน ตอบซื่อสัตย์ให้ 1 คะแนน ไม่ซื่อสัตย์ให้ 0 คะแนน ในการพิจารณา
คำตอบของนักเรียน พิจารณาจากคำตอบทั้งสองกรณี โดยพิจารณาคำตอบของนักเรียนทั้งสองกรณี

ต้องมีพิสัยของกรณี 1 และกรณี 2 อยู่ระหว่างช่วง 15 คะแนน ซึ่งเกณฑ์ดังกล่าวได้มาจากการกระจายทางสถิติ คือ $\frac{Q_3 - Q_1}{2}$ ทั้งนี้เพื่อตัดค่าตอบที่ได้คะแนนต่ำสุดและสูงสุด ซึ่งถือว่าส่วนใหญ่ไม่เป็นคะแนนที่แท้จริง

2. แบบทดสอบค่านิยมเชิงสังคม ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 ศึกษาทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม

2.2 ศึกษาเครื่องมือวัดค่านิยมของ Allport-Vernon-Lindzey

2.3 สกัดกลุ่มพฤติกรรมที่แสดงค่านิยมเชิงสังคมในความหมายตามแนวทฤษฎีค่านิยมของสปรังเกอร์ (Edward Spranger) ปรากฏว่าเป็นกลุ่มพฤติกรรมดังนี้

1. ความเมตตา กรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
2. เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว
3. เคารพในสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น
4. การไต่หาสันติภาพ สันติสุขของโลก

2.4 สร้างแบบสอบถามโดยยึดลักษณะพฤติกรรมต่าง ๆ ตามข้อ 2.3

ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบสอบถามประกอบด้วยข้อความ 30 ข้อ และมีตัวเลือกตอบโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบบ Likert ข้อความในแบบสอบถามจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้สึก ความสนใจ ความปรารถนา ความเชื่อ และลักษณะนิสัยที่ผู้ตอบประพฤติปฏิบัติ

การตอบแบบสอบถาม ให้ผู้ตอบอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วพิจารณาว่าข้อความนั้น ๆ เป็นจริงกับตนเองเพียงไร แล้วจึงกาเครื่องหมาย ✓ ลงในมาตราที่กำหนดให้ห้าระดับ คือ
จริงมากที่สุด จริง ไม่แน่ใจ ไม่จริง ไม่จริงอย่างยิ่ง

ตัวอย่าง

ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริง อย่างยิ่ง
0) ท่านสอนให้บุคคลในครอบครัว ของท่าน รักการเสียสละ และเมตตาต่อผู้อื่น		✓			
00) ผู้ประกอบอาชีพโดยใช้แรงงานมีศักดิ์ศรี ด้อยกว่าผู้ใช้สติปัญญา					✓

เกณฑ์ในการให้คะแนน

สำหรับข้อความที่มีความหมายทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงอย่างยิ่ง	ได้ 5 คะแนน
จริง	ได้ 4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ได้ 3 คะแนน
ไม่จริง	ได้ 2 คะแนน
ไม่จริงอย่างยิ่ง	ได้ 1 คะแนน

สำหรับข้อความที่มีความหมายไปทางลบ เกณฑ์การให้คะแนนจะเป็นไปในทางตรงกันข้าม

ดังนี้ คือ

จริงอย่างยิ่ง	ได้ 1 คะแนน
จริง	ได้ 2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ได้ 3 คะแนน
ไม่จริง	ได้ 4 คะแนน
ไม่จริงอย่างยิ่ง	ได้ 5 คะแนน

การทดลองใช้และการวิเคราะห์เป็นรายข้อ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนชลราษฎรอำรุง จังหวัดชลบุรี จำนวน 110 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่วางไว้ รวมคะแนนของแต่ละคน แล้วเรียงคะแนนจากสูงไปหาต่ำ แล้วตัดเอา 25 เปอร์เซนต์ของกลุ่มสูง และ 25 เปอร์เซนต์ของกลุ่มต่ำ มาหาค่าสถิติพื้นฐาน แล้วใช้ t-test (Walpole. 1972 : 161) ทดสอบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยเป็นรายข้อของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ แล้วเลือกเอาเฉพาะข้อที่มีอำนาจจำแนกสูง ซึ่งในที่นี้เลือกเอาเฉพาะข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 3.40 ขึ้นไป คิดเลือกไว้ 30 ข้อ จากจำนวน 60 ข้อ

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วจำนวน 30 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยพิจารณาค่า Coefficient Alpha (α) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach. 1972 : 126) ได้ค่าความเชื่อมั่น .7816 ซึ่งนับว่าเป็นค่าความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ที่พอจะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา แบบ Face Validity โดยการนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางการทดสอบทางจิตวิทยา และการแนะแนว ตรวจสอบลักษณะคุณภาพของข้อความในแบบสอบถามที่สร้างขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามคำนิยามเชิงสังคม และแบบทดสอบวัดความซื่อสัตย์ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างตามโรงเรียนต่าง ๆ แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยตัดเอาเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ แล้วนำคะแนนที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ดังต่อไปนี้

1.1 คะแนนเฉลี่ย

1.2 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.3 ความแปรปรวน

2. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้สูตร (Ferguson. 1971 : 102)

$$r_{tt} = \frac{N\sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{\{N\sum X^2 - (\sum X)^2\}\{N\sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

$\sum XY$ แทน ผลรวมของผลคูณของคะแนน X กับคะแนน Y

$\sum X \sum Y$ แทน ผลรวมของคะแนน X คูณกับผลรวมของคะแนน Y

$\sum X^2, \sum Y^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

3. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรสองชนิด ใช้ t-test จากสูตร (Ferguson. 1971 : 152)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

S_1^2, S_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

n_1, n_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

4 ทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปรมากกว่าสองกลุ่ม ใช้ F-test จากสูตร (Lindquist. 1956 : 55 - 56)

Source of Variation	df	Sum of Squares	Mean Square
Treatment (A)	$a - 1$	$SS_A = \sum_{j=1}^a T_j^2/n_j - T^2/N$	$MS_A = SS_A/a - 1$
Within-Group (W)	$N - a$	$SS_W = SS_T - SS_A$	$MS_W = SS_W/N-a$
Total	$N - 1$	$SS_t = \sum_{j=1}^a \sum_{i=1}^{n_j} X^2 - T^2/N$	

$$F = \frac{MS_A}{MS_W}$$

เมื่อ F แทน ค่าที่พิจารณาใน F-distribution

MS_A แทน Mean Square ระหว่างกลุ่ม

MS_W แทน Mean Square ภายในกลุ่ม

ถ้าพบว่า F-test มีนัยสำคัญทางสถิติ ก็ทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้ q-statistic แบบ Newman-Keul Method สูตรที่ใช้ คือ (Winer. 1971 : 218)

$$q = \frac{T_{\text{largest}} - T_{\text{smallest}}}{MS_{\text{error}}/k}$$

เมื่อ T_{largest} แทน คะแนนเฉลี่ยของตัวแปรที่มากที่สุด

T_{smallest} แทน คะแนนเฉลี่ยตัวแปรน้อยที่สุด

MS_{error} แทน ค่าเฉลี่ยคลาดเคลื่อน

k แทน ค่าเฉลี่ยฮาร์โมนิคของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการศึกษาค้นคว้า

การเล่นผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเล่นผลการวิเคราะห์ข้อมูล เล่นเป็นตอนตามลำดับต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเชิงสังคมกับความเชื่อด้าน

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบค่านิยมเชิงสังคมกับกลุ่มตัวอย่างตามสมมติฐาน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความเชื่อด้านกับกลุ่มตัวอย่างตามสมมติฐาน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนนดิบ
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S^2	แทน	ค่าความแปรปรวน
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
SS	แทน	Sum Square
MS	แทน	Mean Square
df	แทน	Degree of Freedom
q	แทน	q-statistic
H	แทน	ค่าเฉลี่ย Harmonic
r_{tt}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเชิงสังคมกับความซื่อสัตย์

ตาราง 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเชิงสังคมกับความซื่อสัตย์

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	r
ค่านิยมเชิงสังคมกับความซื่อสัตย์	.3368**

$r_{.01} (df = 712) = .115$ **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 แสดงว่าค่านิยมเชิงสังคมมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับความซื่อสัตย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐาน

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบค่านิยมเชิงสังคมกับตัวแปรด้านต่าง ๆ

ตาราง 4 แสดงการเปรียบเทียบค่านิยมเชิงสังคมระหว่างนักเรียนในกรุงเทพมหานคร และนักเรียนในจังหวัดชัยภูมิ

ถิ่นที่อยู่	N	$\bar{X}$	S.D.	t
กรุงเทพมหานคร	529	119.3516	9.6195	4.1779**
ชัยภูมิ	185	115.9519	9.4961	

$t_{.01} (713) = 2.576$ **มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 4 แสดงว่านักเรียนในกรุงเทพมหานคร และนักเรียนในจังหวัดชัยภูมิ มีค่านิยมเชิงสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน

ตาราง 5 แสดงการเปรียบเทียบค่ามัธยฐานเชิงสังคมระหว่างนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	$\bar{X}$	S.D.	t
กลุ่มสูง	193	117.9324	9.8691	.4918
กลุ่มต่ำ	193	118.3935	8.4962	

$$t_{.05} (385) = 1.960$$

จากตาราง 5 แสดงว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีค่ามัธยฐานเชิงสังคมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

ตาราง 6 แสดงการเปรียบเทียบค่ามัธยฐานเชิงสังคมระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

เพศ	N	$\bar{X}$	S.D.	t
ชาย	263	116.5321	4.9577	4.0258**
หญิง	451	119.6008	4.3296	

$$t_{.01} (713) = 2.576$$

**มีนัยสำคัญที่ระดับ 01

จากตาราง 6 แสดงว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีค่ามัธยฐานเชิงสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน

ตาราง 7 แสดงการเปรียบเทียบค่ามัธยฐานเชิงสังคมของนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน

อาชีพผู้ปกครอง	N	ΣX	$\bar{X}$	S.D.
รับราชการ	183	21925	119.8087	9.4921
ค้าขายหรือนักธุรกิจ	191	22571	118.1728	9.5821
เกษตรกร	167	19547	117.0479	9.3000
รับจ้างและอื่น ๆ	173	20751	119.9480	10.2010

ตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนค่ามัธยฐานเชิงสังคมของนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	1000.817	333.6057	3.5833*
ภายในกลุ่ม	710	66099.753	93.0982	

$$F_{.05} (3, 710) = 2.60 \quad \text{*มีนัยสำคัญที่ระดับ 05}$$

จากตาราง 8 แสดงว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันมีค่ามัธยฐานเชิงสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่เพื่อหาความแตกต่างโดยใช้ q-statistic

ตาราง 9 แสดงการเปรียบเทียบค่ามัธยฐานเชิงสังคมของนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันเป็นรายคู่

อาชีพผู้ปกครอง	$\bar{X}$	เกษตรกร	ค้าขายหรือนักธุรกิจ	รับราชการ	รับจ้างและอื่น ๆ
		117.0479	118.1728	119.8087	119.9480
เกษตรกร	117.0479	-	1.1249	2.7608*	2.9001*
ค้าขายหรือนักธุรกิจ	118.1728		-	1.6350	1.7752
รับราชการ	119.8087				0.1393
รับจ้างและอื่น ๆ	119.9480				

		$r = 2$	$r = 3$	$r = 4$
$q_{.05} (r, 710)$		2.772	3.314	3.633
$q_{.05} (4, 710) \sqrt{MS_W/n}$		2.0046	2.3965	2.6272

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 9 แสดงว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างและอื่น ๆ มีค่ามัธยฐานเชิงสังคมสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่ผู้ปกครองรับราชการมีค่ามัธยฐานเชิงสังคมสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 10 แสดงการเปรียบเทียบค่ามัธยฐานเชิงสังคมของนักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกัน

การศึกษาของผู้ปกครอง	N	ΣX	$\bar{X}$	S.D.
ระดับต่ำ	217	25571	117.8387	9.7167
ระดับกลาง	310	36653	118.2355	9.0618
ระดับสูง	187	22387	119.7166	10.5789

ตาราง 11 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนค่ามัธยฐานเชิงสังคมของนักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	393.17	196.585	2.0992
ภายในกลุ่ม	711	66583.33	93.6474	
รวม	713	66976.5		

$$F_{.05} (2, 711) = 2.99$$

จากตาราง 11 แสดงว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกันมีค่ามัธยฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความซื่อสัตย์กับตัวแปรด้านต่าง ๆ

ตาราง 12 แสดงการเปรียบเทียบความซื่อสัตย์ระหว่างนักเรียนที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร และ
นักเรียนที่อยู่ในจังหวัดชัยภูมิ

ถิ่นที่อยู่	N	$\bar{X}$	S.D.	t
กรุงเทพมหานคร	529	20.2571	4.5342	3.5606**
ชัยภูมิ	185	18.8379	4.7118	

$$t_{.01}(713) = 2.576$$

**มีนัยสำคัญที่ระดับ 01

จากตาราง 12 แสดงว่านักเรียนที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร มีความซื่อสัตย์แตกต่างกับ
นักเรียนที่อยู่ในจังหวัดชัยภูมิอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน

ตาราง 13 แสดงการเปรียบเทียบความซื่อสัตย์ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	$\bar{X}$	S.D.	t
กลุ่มสูง	193	20.067	4.550	0.6437
กลุ่มต่ำ	193	19.756	4.937	

$$t_{.05} (192) = 1.96$$

จากตาราง 13 แสดงว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

ตาราง 14 แสดงการเปรียบเทียบความซื่อสัตย์ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

เพศ	N	$\bar{X}$	S.D.	t
ชาย	263	19.0225	4.9577	3.7937**
หญิง	451	20.4169	4.3296	

$$t_{.01} (713) = 2.576$$

**นัยสำคัญที่ระดับ 01

จากตาราง 14 แสดงว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน

ตาราง 15 แสดงการเปรียบเทียบความซื่อสัตย์ของนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน

อาชีพผู้ปกครอง	N	ΣX	$\bar{X}$	S.D.
รับราชการ	183	3661	20.0055	4.5021
ค้าขายหรือนักธุรกิจ	191	3097	20.4555	4.7911
เกษตรกร	167	3127	18.7246	4.4011
รับจ้างและอื่น ๆ	173	3511	20.2948	4.6053

ตาราง 16 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความซื่อสัตย์ของนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	318.6696	106.2232	5.0570**
ภายในกลุ่ม	710	14913.6609	21.0052	
รวม	713	15232.3305		

$$F_{.01} (3, 710) = 3.78 \quad ** \text{มีนัยสำคัญที่ระดับ } .01$$

จากตาราง 16 แสดงว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันมีความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่เพื่อหาความแตกต่าง โดยใช้ q-statistic

ตาราง 17 แสดงการเปรียบเทียบความซื่อสัตย์ของนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันเป็นรายคู่

อาชีพ	$\bar{X}$	เกษตรกร 18 7246	รับราชการ 20 0055	รับจ้างและอื่น ๆ 20.2948	ค้าขายหรือนักธุรกิจ 20 4555
เกษตรกร	18 7246	-	1.2809*	1.2893*	1.7309*
รับราชการ	20 0055		-	0.2893	0.45
รับจ้างและอื่น ๆ	20 2948			-	0.1607
ค้าขายหรือนักธุรกิจ	20 4555				-

		$r = 2$	$r = 3$	$r = 4$
$q_{.05} (r, 710)$		2.772	3.314	3.633
$q_{.05} (4, 710) \sqrt{MS_W / n}$		0.9521	1.1384	1.2479

*มีนัยสำคัญที่ระดับ 05

จากตาราง 17 แสดงว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขายหรือนักธุรกิจ อาชีพรับราชการ และอาชีพรับจ้างและอื่น ๆ มีความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

ตาราง 18 แสดงการเปรียบเทียบความซื่อสัตย์ของนักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกัน

การศึกษาของผู้ปกครอง	N	ΣX	$\bar{X}$	S.D.
ระดับต่ำ	217	2488	19.7604	4.6565
ระดับกลาง	310	6104	19.6903	4.6279
ระดับสูง	187	3794	20.2888	4.4603

ตาราง 19 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนความซื่อสัตย์ของนักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	45.4079	22.7039	1.0760
ภายในกลุ่ม	711	15002.2166	21.1002	
รวม	713	15047.6245		

$$F_{.05} (2, 711) = 2.99$$

จากตาราง 19 แสดงว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกันมีความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

- 1 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเชิงสังคมกับความซื่อสัตย์
- 2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่านิยมเชิงสังคมและความซื่อสัตย์ของ

นักเรียนตามตัวแปรด้าน ที่ตั้งอยู่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพศ อาชีพของผู้ปกครอง และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2523 ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 714 คน แบ่งเป็นนักเรียนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 529 คน และนักเรียนในจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 185 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1 แบบสอบถามค่านิยมเชิงสังคม จำนวน 30 ข้อ
- 2 แบบทดสอบวัดความซื่อสัตย์ของ ส่วนา พรพัฒน์กุล และคนอื่น ๆ จำนวน 30 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1 หาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเชิงสังคมกับความซื่อสัตย์ โดยใช้ Pearson Product-Moment Correlation Coefficient
- 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม โดยใช้ t-test

3. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่ม โดยใช้ F-test เมื่อ F-test มีนัยสำคัญทางสถิติ ก็ทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้ q-statistic

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังนี้

1. การหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพบว่า ค่านิยมเชิงสังคมมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับความเชื่อสตั๊อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เปรียบเทียบค่านิยมเชิงสังคมของนักเรียนตามตัวแปรด้านถิ่นที่อยู่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพศ อาชีพผู้ปกครอง และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ปรากฏผลดังนี้

2.1 นักเรียนที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร และนักเรียนที่อยู่ในจังหวัดชัยภูมิ มีค่านิยมเชิงสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

— 2.2 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีค่านิยมเชิงสังคมแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีค่านิยมเชิงสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีค่านิยมเชิงสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

— 2.5 นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกัน มีค่านิยมเชิงสังคมแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. เปรียบเทียบความเชื่อสตั๊ของนักเรียนตามตัวแปรด้านถิ่นที่อยู่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพศ อาชีพผู้ปกครอง และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ปรากฏผลดังนี้

3.1 นักเรียนที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร และนักเรียนที่อยู่ในจังหวัดชัยภูมิ มีความเชื่อสตั๊แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความเชื่อสตั๊แตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความเชื่อสตั๊แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3 4 นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

— 3.5 นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกัน มีความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

ตอนที่ 1 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเชิงสังคมกับความซื่อสัตย์ จากสมมติฐานที่ว่า "ค่านิยมเชิงสังคมมีความสัมพันธ์กับทางบวกกับความซื่อสัตย์" ผลการวิจัยในครั้งนี้ปรากฏว่า ค่านิยมเชิงสังคมมีความสัมพันธ์กับทางบวกกับความซื่อสัตย์ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ ซึ่งอาจจะอภิปรายผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

นักเรียนทั้งในกรุงเทพมหานครและในจังหวัดชัยภูมิ ต่างก็ได้รับการอบรมสั่งสอนจากสถาบันครอบครัว โรงเรียน หรืออาจรวมถึงสถาบันทางศาสนาด้วย ซึ่งในการอบรมสั่งสอนนั้น ย่อมจะได้รับการปลูกฝังค่านิยม ตลอดจนคุณธรรมต่าง ๆ ไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของค่านิยมเชิงสังคมด้วยแล้ว คนไทยมีความตระหนักดีว่าเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งนี้จะเห็นได้จากการที่บุคคลในสังคม เน้นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมาก เช่น ความมีเมตตาจิต การมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันและกัน เพราะถือว่าการมีค่านิยมเช่นนี้จะเป็นวิถีทางให้บุคคลดำรงชีวิตด้วยความสงบสุข นอกจากนี้แล้วคุณลักษณะแห่งความซื่อสัตย์ ก็มักจะเป็นสิ่งที่บุคคลในสังคมมีความรู้ดีกว่ามีความสำคัญ พ่อแม่จะสอนให้ลูก ๆ พูดความจริง ไม่โกหก หลอกลวง ในขณะที่เดียวกับครูก็จะเข้มงวดกับเรื่อง การแสดงพฤติกรรมของนักเรียนในแง่ของความซื่อสัตย์

สิ่งที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งก็คือ อิทธิพลจากค่านิยมของสังคม ซึ่งเปรียบเสมือนกับมาตรฐานที่เป็นเครื่องวัดแสดงถึงพฤติกรรมทางสังคมว่ามีสิ่งใดบ้างที่พึงประสงค์ และควรแก่การยกย่องชมเชย เช่น ค่านิยมในความดี ผู้ที่ไม่คดโกง ซื่อสัตย์สุจริต เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จะได้รับการยกย่องจากสังคม นอกจากนี้ลักษณะสังคมวัฒนธรรมของไทยมีลักษณะส่งเสริมให้บุคคลมีความเมตตา กรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ให้รู้จักเกื้อกูลหรือมีมิตรต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ดังที่ บรรพต วีระชัย (บรรพต วีระชัย 2518 : 333) ได้กล่าวถึงลักษณะสังคมไทยไว้ว่า สังคมไทยยกย่องความมีใจกว้าง คนไทยนับถือคนใจบุญสุนทน การมีใจกว้างนี้รวมถึงการมีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนบ้าน ต่อแขกแปลกหน้า เอาเพื่อนเอาฝูง

เน้นการมีความซื่อสัตย์ต่อเพื่อน จากคำกล่าวที่อ้างมานี้ย่อมจะสนับสนุนให้เห็นว่า ค่านิยมเชิงสังคมมีความสัมพันธ์กับความซื่อสัตย์

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบค่านิยมของนักเรียนตามตัวแปรต่าง ๆ

2.1 จากสมมติฐานที่ว่า "นักเรียนที่อยู่ในกรุงเทพมหานครและในจังหวัดชัยภูมิมีค่านิยมเชิงสังคมแตกต่างกัน"

จากผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของหลาย ๆ คน เช่น การศึกษาของ ลุนทรี โคมิน และ สนิท ล่มครการ (ลุนทรี โคมิน และ สนิท ล่มครการ 2522 : 91) ซึ่งพบว่า ใน 20 ค่านิยมจุดหมายปลายทางนั้นมี 15 ค่านิยมที่แสดงความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างเยาว์กรุงเทพมหานครกับเยาว์ชนบท ไกลเคียงกับผลการวิจัยของ สกีล (Skeel. 1977 : 63 - 63) ที่พบว่านักเรียนในแอพพาลาเชีย (Appalachia) และนักเรียนในแถบย่านเมืองไม่ให้ความสำคัญค่านิยมเสรีภาพมากเหมือนนักเรียนในเมือง ซึ่งก็คล้ายคลึงกับผลการศึกษาของ รอสโค และคนอื่น ๆ (Arkoff. 1971 : 333 - 334 citing Roscoe and others. 1968) ที่พบว่านักศึกษาจากวิทยาลัยวheaton (Wheaton College) และมหาวิทยาลัยมิสซิสซิปปี (University of Mississippi) มีค่านิยมเชิงอนุรักษ์นิยมมากที่สุด ส่วนกลุ่มนักศึกษาจากวิทยาลัยรีด (Reed College) มีค่านิยมเชิงเสรีนิยมมากที่สุด สำหรับกลุ่มนักศึกษาที่มีค่านิยมอยู่ระดับกลางเป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยวิสคอนซิน (Wisconsin State University) และจากมหาวิทยาลัยนอร์ทดาโกต้า (University of North Dakota)

จากผลการวิจัยที่อ้างมานี้ แสดงให้เห็นว่าถิ่นที่อยู่มีส่วนทำให้ค่านิยมของคนเราแตกต่างกันออกไป เพราะสภาพแวดล้อมต่างกัน ซึ่งมนุษย์ต้องมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวของมนุษย์เอง ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และด้านอื่น ๆ สภาพแวดล้อมเหล่านี้ย่อมมีผลกระทบอันสำคัญต่อบุคคลทั้งสิ้น โดยที่ค่านิยมของคนเรานั้นถูกสร้างขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับสถาบันต่าง ๆ เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา จากการศึกษาที่กรุงเทพมหานครและจังหวัดชัยภูมิ มีความแตกต่างกันบางประการทั้งทางภูมิศาสตร์และวัฒนธรรม กล่าวคือ ลักษณะของสังคมในกรุงเทพมหานครมีลักษณะเป็นสังคมอุตสาหกรรม ส่วนสังคมในจังหวัดชัยภูมิ มีลักษณะเป็นสังคมเกษตรกรรม ลักษณะที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดของสังคมดังกล่าวนี้ย่อม

ทำให้ค่านิยมของคนในแต่ละสังคมแตกต่างกันออกไปได้ ดังที่ อตุล วิเชียรเจริญ (อตุล วิเชียรเจริญ 2515 : 138 - 164) ได้เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่านิยมในสังคมเกษตรกรรม กับค่านิยมในสังคมอุตสาหกรรมไว้ดังนี้

สังคมการเกษตร	สังคมอุตสาหกรรม
ความเฉื่อย (Inertial behaviour)	ความฉับพลัน (Energic behaviour)
การถือฐานานุรูป (Prescriptive behaviour)	การถือความสามารถ (Acquisitive behaviour)
การถือความสัมพันธ์ส่วนตัว (Personalized behaviour)	การถือหลักเกณฑ์ (Impersonal behaviour)
การถือประโยชน์ตนเอง (Self-oriented behaviour)	การถือประโยชน์ส่วนรวม (Organization-oriented behaviour)
การถืออำนาจ (Authoritative behaviour)	การถือเสรีภาพ (Libertarian behaviour)

2.2 จากสมมติฐานที่ว่า "นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีค่านิยมเชิงสังคมแตกต่างกัน"

ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ค่านิยมนั้นเป็นเรื่องของการประเมินความสำคัญหรือความปรารถนาสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตของบุคคล ดังนั้นองค์ประกอบด้านสติปัญญา จึงน่าจะมีอิทธิพลน้อยมาก เพราะการที่บุคคลจะเห็นดีเห็นงาม และยึดมั่นในคุณธรรมด้านความเมตตา กรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัวนั้น ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงหรือต่ำก็ย่อมที่จะมีความต้องการหรือมีความปรารถนาได้เช่นเดียวกัน ซึ่งจะเห็นได้จากตัวอย่างในสังคมปัจจุบันแล้วว่าบุคคลที่ประกอบคุณงามความดีให้กับสังคมนั้นมิใช่เฉพาะบุคคลที่มีความเฉลียวฉลาดหรือมีเฉพาะนักเรียนที่เรียนหนังสือเก่ง เพียงพวกเดียวเท่านั้น แต่บุคคลที่มีระดับสติปัญญาไม่สูงก็จะมีโอกาสกระทำหรือแสดงควมมีค่านิยมเชิงสังคมได้เช่นเดียวกัน

นอกจากเหตุผลดังกล่าวแล้ว สิ่งที่น่าจะนำมาอภิปรายอีกประการหนึ่งก็คือ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำนั้น ขณะที่อยู่ในโรงเรียน ครูจะให้การอบรมสั่งสอน ตลอดจน

ปลูกฝังค่านิยม ซึ่งสังคมให้แบบเดียวกัน จะไม่แยกกลุ่มว่ากลุ่มนี้จะต้องอบรมแบบนี้ แต่อีกกลุ่มจะต้องอบรมอีกแบบหนึ่ง ดังนั้น สิ่งทำให้นักเรียนที่เรียนเก่งและเรียนไม่เก่งได้รับการพัฒนาและปลูกฝังค่านิยม ซึ่งสังคมเช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นผลทำให้นักเรียนทั้งสองประเภทมีความนิยมไม่แตกต่างกัน

2.3 จากสมมติฐานที่ว่า "นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีค่านิยม ซึ่งสังคมแตกต่างกัน"

ผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลุนทร

โคมิน และ สนิท สัมภการ (ลุนทร โคมิน และ สนิท สัมภการ 2522 : 82 - 83)

ที่พบว่า ใน 20 ค่านิยมจุดหมายปลายทางนั้นมี 12 ค่านิยมที่แสดงความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างหญิงและชาย และจากการศึกษาของ รอสโค และคนอื่น ๆ (Arkott. 1971 : 333 - 334 citing Roscoe and others. 1968) พบว่า โดยทั่วไปแล้วนักศึกษาชายมีค่านิยมเชิงเสรีนิยมมากกว่านักศึกษาหญิง ผลงานการวิจัยที่สนับสนุนความแตกต่างในเรื่องของค่านิยมระหว่างเพศชายกับเพศหญิงนั้น เอ็กไลน์ และคนอื่น ๆ (ไวรัล เฝยมบรรจง 2523 117 อ้างอิงมาจาก Exline and others) ศึกษาพบว่า เพศหญิงมีความสนใจผู้คนและสนใจที่จะรู้เรื่องราวของคนอื่นมากกว่าเพศชาย จากการวัดทัศนคติพบว่า เพศหญิงต้องการผูกพันและถูกผูกพันเพื่อความสัมพันธ์ทางสังคมมากกว่าเพศชาย นอกจากนั้นเพศหญิงยังมีความเต็มใจมากกว่าที่จะให้หรือรับ ทางด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ (affection) มากกว่าเพศชาย

เมื่อพิจารณาเงื่อนไขทางสังคมและวัฒนธรรมแล้ว จะเห็นได้ว่าสังคมได้กำหนดให้ชายและหญิงมีบทบาทแตกต่างกัน โดยผ่านกระบวนการสังคมประกิต (Socialization) ซึ่งทำให้ทั้งสองเพศมีความแตกต่างกันในด้านความสนใจ กิจกรรม ทัศนคติ และพัฒนาการทางบุคลิกภาพ ตัวอย่างเช่น โดยทั่วไปแล้วเพศชายจะได้รับการสนับสนุนให้มีพฤติกรรมกล้าแสดงออก มีลักษณะเป็นผู้นำ แล้วยหาความกล้าในชีวิต และชวนชวหาความรู้ ในขณะที่เพศหญิงจะได้รับการสนับสนุนให้ควบคุมพฤติกรรมก้าวร้าว และการกล้าแสดงออก พร้อมกับส่งเสริมให้เป็นคนสุภาพ อ่อนโยน นุ่มนวล เมตตากรุณา และตื่นตัวที่จะตอบสนองในทางที่ดีต่อคนอื่น ซึ่งผลจากการที่สังคมคาดหวังเช่นนี้ทำให้ทั้งสองเพศมีบทบาทแตกต่างกันออกไป และการเรียนรู้ค่านิยมที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทนั้นก็กลายกลืน (internalize) เป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพไป ดังนั้น ผลการศึกษาในครั้งนี้ จึงปรากฏว่า เพศชายและเพศหญิงมีค่านิยม ซึ่งสังคมแตกต่างกันไป ✓

2.4 จากสมมติฐานที่ว่า "นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันมีค่านิยมเชิงสังคมแตกต่างกัน"

ผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งก็ใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ สบโชค พูลนวม (สบโชค พูลนวม 2523 : 46) ที่พบว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันมีความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผลการศึกษาในต่างประเทศที่ได้ผลใกล้เคียงกัน คือ การวิจัยของ ซิสเตอร์ (Sister. 1960 : 3569) ที่พบว่าบิดามารดาและบุตรที่อยู่ในสังคมระดับต่ำมีค่านิยมในทางเชื่องช้าและเชื่องช้าในเกียรติยศของแต่ละคนสูงกว่าบิดามารดาและบุตรที่อยู่ในสังคมระดับสูง และจากการศึกษาของ ไวท์ (White. 1969 : 610) พบว่า ครู นักศึกษาบริหารธุรกิจ และพนักงาน มีค่านิยมทางวิชาการทางสุนทรียภาพ และทางศาสนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในตนเองเดียวกับผลการวิจัยของ ลุนทรี โคมิน และ สนิท สัมครการ (ลุนทรี โคมิน และ สนิท สัมครการ 2522 : 113) พบว่า มีความแตกต่างทางค่านิยมระหว่างบุคคลในอาชีพต่าง ๆ มากเกือบทุกค่านิยม แสดงให้เห็นว่าค่านิยมของคนในสังคมแตกต่างกันไปตามอาชีพ และฐานะของบุคคล และอาจกล่าวได้ว่าอาชีพของบุคคลมีบทบาทสำคัญต่อค่านิยม เนื่องจากคนใช้เวลาส่วนใหญ่ในชีวิตประจำวันของตนให้กับพฤติกรรมกิจกรรม (behavioral activities) ที่เกี่ยวกับอาชีพของตน ดังนั้นพอจะคาดหมายได้ว่าความแตกต่างทางอาชีพน่าจะแสดงออกทางระบบค่านิยมที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไป

ในทำนองเดียวกับนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันมีค่านิยมเชิงสังคมแตกต่างกันตามที่ปรากฏในผลการวิจัยครั้งนี้ อาจอธิบายผลได้ตามแนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการค่านิยมของ รัช (Ruch. 1953 : 167) ที่ว่าโดยทั่วไปค่านิยมจะเกิดจากประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อมภายในบ้านของบุคคล ตัวอย่างเช่น เด็กที่เติบโตจากครอบครัวที่นิยมชมชอบเกี่ยวกับเงินทอง เด็กก็จะรับเอาค่านิยมด้านวัตถุของพ่อแม่มาเป็นของตน ในทางตรงกันข้ามเด็กที่เติบโตจากครอบครัวที่พ่อแม่นิยมการเสียสละและบริการสังคม เด็กก็จะรับเอาคุณลักษณะเหล่านั้นมาเป็นของตนด้วย ✓

2.5 จากสมมติฐานที่ว่า "นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกันมีค่านิยมเชิงสังคมแตกต่างกัน"

ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สนับสนุนสมมติฐานตามที่คาดหมายเอาไว้ ซึ่งอาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 16 - 18 ปี บุคคลซึ่งอยู่ในวัยนี้เป็น

วัยที่กำลังมีพัฒนาการทางสังคมอย่างมาก จะเห็นได้จากการชอบคบเพื่อนเป็นกลุ่ม มีการส่งสร้อยกันในกลุ่มเพื่อน ดังนั้นจึงทำให้มีการพัฒนาการคำนิยมเชิงสังคมจากกลุ่มเพื่อนมากพอสมควร และนอกจากเพื่อนแล้วบุคคลในวัยนี้ยังได้รับอิทธิพลจากสังคมด้วย เช่น จากสถาบันทางการศึกษา สื่อสารมวลชน ซึ่งก็มุ่งอบรมปลูกฝังให้บุคคลมีค่านิยมที่พึงประสงค์ด้วยกันทั้งนั้น เพราะค่านิยมเชิงสังคมนับได้ว่าเป็นค่านิยมที่สังคมยอมรับ นั้นหมายความว่า บุคคลในสังคมมองเห็นความสำคัญของการมีค่านิยมเชิงสังคม จึงเป็นที่น่าสนใจว่าตัวแปรด้านการศึกษาของผู้ปกครองนั้นจะมีอิทธิพลต่อค่านิยมเชิงสังคมต่อบุตรของตนไปในทางใดเดียวกัน กล่าวคือ ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันก็จะอบรมสั่งสอนให้บุตรหลานของตนนิยมชอบในสิ่งอันพึงประสงค์ของสังคม ดังนั้นนักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกัน จึงมีค่านิยมเชิงสังคมไม่แตกต่างกัน

อนึ่ง เมื่อพิจารณาถึงสภาพของสังคมไทยในปัจจุบันแล้ว จะเห็นว่าสภาพครอบครัวขาดทั้งปริมาณและคุณภาพในการถ่ายทอดปลูกฝังค่านิยมเชิงสังคมให้แก่ลูกมาอีก เพราะสภาพสังคมในปัจจุบันนี้เป็นสภาพสังคมที่ซับซ้อน เร่งรีบ ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจที่บีบรัดทำให้ลูกมาอีกในครอบครัวมีโอกาสที่จะพบกันน้อยลง พ่อแม่ และผู้ใหญ่ในบ้านต่างต้องประกอบอาชีพ เด็กต้องออกจากบ้านแต่เช้ามืด เพราะการจราจรติดขัด รถประจำทางแน่น สภาพเหล่านี้ทำให้การปลูกฝังค่านิยมเป็นไปอย่างบกพร่อง

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความซื่อสัตย์ของนักเรียนตามตัวแปรต่าง ๆ

3.1 จากสมมติฐานที่ว่า "นักเรียนที่อยู่ในกรุงเทพมหานครและในจังหวัดชัยภูมิ มีความซื่อสัตย์แตกต่างกัน"

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการศึกษาของ โดเออร์รี่ (Dougherty. 1966 : 110) ที่พบว่าเด็กนอกเมืองมีค่านิยมด้านความซื่อสัตย์สูงกว่าเด็กในเมือง แต่ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ สับโซค พุฒนวม (สับโซค พุฒนวม 2523 : 47) และของ เมธี โพธิพันธ์ (เมธี โพธิพันธ์ 2523 : 76) ซึ่งพบว่านักเรียนในกรุงเทพมหานครและในต่างจังหวัดมีความซื่อสัตย์ไม่แตกต่างกัน การที่ผลการวิจัยครั้งนี้ปรากฏผลตามที่กล่าวมาแล้วนั้น อาจเป็นเพราะว่าแบบสอบถามวัดความซื่อสัตย์มีลักษณะการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการตอบ ดังนั้นนักเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน ย่อมจะมีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่างกันออกไป

ทั้งนี้ เพราะกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในกรุงเทพมหานครและในจังหวัดชัยภูมิ ต่างก็มีภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน เป็นต้นว่า ผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดชัยภูมิ เป็นข้าราชการ 21.80 เปอร์เซ็นต์ ค่าขาย 10.08 เปอร์เซ็นต์ เกษตรกร 64.86 เปอร์เซ็นต์ และรับจ้าง 3.25 เปอร์เซ็นต์ ส่วนผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานคร เป็นข้าราชการ 27.22 เปอร์เซ็นต์ ค่าขาย 32.33 เปอร์เซ็นต์ เกษตรกร 8.88 เปอร์เซ็นต์ และรับจ้าง 31.57 เปอร์เซ็นต์ จากความแตกต่างในด้านภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่างนี้เองที่อาจเป็นสาเหตุให้มีการอบรมปลูกฝังค่านิยมด้านความซื่อสัตย์แตกต่างกันออกไปได้ นอกจากนี้ นักวิชาการหลายท่าน อาทิเช่น ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจวบฉนิกร (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจวบฉนิกร 2520 : 18) เชื่อว่าฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวมีส่วนกำหนดจริยธรรมของเด็ก และได้มีผลการวิจัยหลายเรื่องที่แสดงว่า การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กที่มาจากครอบครัวฐานะต่าง ๆ กันนั้นแตกต่างกันด้วย โดยเฉพาะเด็กที่มาจากครอบครัวฐานะต่ำจะมีพัฒนาการด้านนี้ช้ากว่าเด็กที่มาจากครอบครัวฐานะปานกลางและสูง โดยสาเหตุที่กล่าวมาแล้วนี้ พอจะสรุปได้ว่าบุคคลที่มีภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน มีค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์แตกต่างกัน

3.2 จากสมมติฐานที่ว่า "นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีความซื่อสัตย์แตกต่างกัน"

, ข้อมูลที่ได้ไม่สนับสนุนสมมติฐานตามที่คาดหมายไว้ ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของ สบโชค พุฒนวม (สบโชค พุฒนวม 2523 : 47) และของ เมธี โพธิพันธ์ (เมธี โพธิพันธ์ 2523 : 76) ซึ่งพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ อรพินท์ นาคประดิษฐ์ (อรพินท์ นาคประดิษฐ์ 2518 : 37) ก็ศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำมีคุณธรรมแห่งพลเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน ส่วนผลการวิจัยในต่างประเทศนั้น เบอร์ตัน (Burton, 1976 : 180) ได้กล่าวถึงผลการศึกษาของ ฮาร์ทชอร์น และ เมย์ (Hartshorne and May, 1928) โดยชี้ให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางสติปัญญา และความซื่อสัตย์นั้นขึ้นอยู่กับชนิดของแบบทดสอบ และผลการวิจัยพบว่าระดับสติปัญญา (I.Q.) และผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนของนักเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการโกง นอกจากนั้น เบอร์ตัน (Burton. 1976 : 181) ได้กล่าวถึงผลการศึกษาของ จอห์นสัน และ กอร์มลี (Johnson and Gormly. 1972) ที่แสดงให้เห็นว่า เมื่อพฤติกรรมการเสี่ยงในการทดสอบลดลง ความสัมพันธ์ระหว่างระดับสติปัญญา (I.Q.) กับความซื่อสัตย์ก็จะลดลงตามไปด้วย

การที่ผลการวิจัยครั้งนี้ปรากฏผลดังกล่าวมาแล้วนั้น อาจเป็นเพราะว่าความซื่อสัตย์นั้น เป็นสิ่งที่ทุกสังคมมุ่งหวังให้สมาชิกทุกคนยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต บุคคลที่มีพฤติกรรมในทางทุจริต จะได้รับการลงโทษจากสังคมเสมอมา ดังนั้นนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำก็ย่อมที่จะตระหนักถึงผลดีของความซื่อสัตย์ได้เช่นเดียวกัน ดังที่ ลิคโคน่า (Lickona. 1976 : 21) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างสติปัญญากับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไว้ว่า ผลการวิจัย ยืนยันตรงกันว่าสามัญสำนึกที่ว่า การเป็นคนเก่งหรือเรียนเก่งและการเป็นคนมีศีลธรรมนั้นมิใช่เป็น สิ่งเดียวกัน พลังทางสติปัญญาอาจจะจำเป็นในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม แต่ก็ยังไม่เป็นการเพียงพอ ตัวอย่างจากประวัติศาสตร์ให้เห็นมากมายที่ความสามารถทางสติปัญญาของมนุษย์แปรเปลี่ยนเป็น ความชั่วร้ายได้อย่างใหญ่หลวง และอีกกรณีหนึ่งที่ใช้ให้เห็นว่าบุคคลที่มีสติปัญญาสูงไม่ได้มีจริยธรรม สูงไปด้วย คือ ผลการวิจัยของ โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1968 : 327) ซึ่งได้ศึกษาการใช้ เหตุผลเชิงจริยธรรมของทอมมี่ (Tommy) อายุ 10 - 16 ปี พบว่า ทอมมี่สามารถใช้เหตุผล เชิงจริยธรรมถึงขั้นที่ 3 เท่านั้นทั้ง ๆ ที่ทอมมี่ก็เป็นคนฉลาด (bright) มีระดับสติปัญญา (I.Q.) ถึง 120 แต่ก็มีพัฒนาการทางสติปัญญาช้า ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความ สัมพันธ์กับความซื่อสัตย์อย่าง เชื่อมกันไม่ได้ ดังที่ ทอมป์สัน (Thompson. 1952 : 538 - 539) ใช้ให้เห็นว่าพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของบุคคลนั้นมีองค์ประกอบอย่างน้อยสองอย่าง คือ ระบบค่านิยม และความต้องการที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงในขณะนั้น

3.3 จากสมมติฐานที่ว่า "นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความซื่อสัตย์แตกต่างกัน"

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานตามที่คาดหมายไว้ ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการ วิจัยของ เมรี โพรพิทท์ (เมรี โพรพิทท์ 2523 : 76) และของ จูบลรัตน์ โพรโกลุ่ม (จูบลรัตน์ โพรโกลุ่ม 2523 : 49) ที่พบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความซื่อสัตย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากผลการวิจัยในต่างประเทศ เบอร์ตัน

(Burton. 1971 : 181) ได้กล่าวถึงผลการวิจัยของ ฮาร์ทฮอร์น และ เมย์ (Hartshorn and May. 1928) ซึ่งทำการศึกษาความแตกต่างระหว่างเพศเกี่ยวกับความซื่อสัตย์พบว่า เด็กหญิงมีแนวโน้มที่จะโกงในการทดสอบมากกว่าเด็กชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจากการศึกษาของ เฟลด์แมน และ เฟลด์แมน (Burton. 1971 : 181 citing Feldman and Feldman. 1967) พบว่าไม่มีความแตกต่างในพฤติกรรมการโกงระหว่างเด็กหญิงและเด็กชายอายุ 12 ปี แต่ระหว่างอายุ 17 - 18 ปี พบว่าชายโกงมากกว่าหญิง

การที่ผลการวิจัยครั้งนี้ปรากฏผลตามที่คาดหมายเอาไว้ อาจเนื่องมาจากอิทธิพลของวัฒนธรรมและสังคมไทยที่คาดหวังให้เพศหญิงต้องประพฤติปฏิบัติอยู่ในกรอบของประเพณีมากกว่าเพศชาย เมื่อเพศหญิงประพฤติตนผิดจากบรรทัดฐานของสังคม ดูเหมือนว่าสังคมจะลงโทษรุนแรงกว่าเพศชาย เช่น การประพฤติดินทางกาม ซึ่งถือว่าไม่ซื่อสัตย์ต่อลูกและสามี ดังที่ ละม้ายมาศ ศรทัตต์ (ละม้ายมาศ ศรทัตต์ 2510 : 115) กล่าวว่า ในเรื่องความซื่อสัตย์ เด็กหญิงจะซื่อสัตย์มากกว่าเด็กชาย เพราะเด็กหญิงจะรู้สึกอายที่จะถูกลงโทษเพราะขาดความซื่อสัตย์

3.4 จากสมมติฐานที่ว่า "นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันมีความซื่อสัตย์แตกต่างกัน"

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันมีความซื่อสัตย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งขัดแย้งกับผลการศึกษาของ เมธี โพธิพันธ์ (เมธี โพธิพันธ์ 2523 : 76) และของ วิวัฒน์ อัศวานิชย์ (วิวัฒน์ อัศวานิชย์ 2523 : 56) ที่พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันมีความซื่อสัตย์ไม่แตกต่างกัน ส่วนผลการวิจัยในต่างประเทศนั้น ฮาร์ทฮอร์น และ เมย์ (Burton. 1976 : 183 citing Hartshorne and May. 1928) ศึกษาพบว่าเกณฑ์ต่าง ๆ ของสถานภาพทางชนชั้นมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับความซื่อสัตย์ และจากการศึกษาของ เพียร์ลีน (Burton. 1976 : 183 citing Pearlin. 1971) ได้แสดงให้เห็นว่า สถานภาพทางสังคมของพ่อแม่ วิธีการอบรมเลี้ยงดู และความคาดหวังของพ่อแม่ที่มีต่อเด็ก มีปฏิสัมพันธ์กับพฤติกรรมการโกงของเด็ก กล่าวคือ พ่อแม่ที่มีแรงกดดันที่จะบรรลุผลสำเร็จสูง เมื่อทำแบบทดสอบการโกงร่วมกับลูก ปรากฏว่ามีการโกงอย่างแท้จริง และพบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างเด่นชัดในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำ และพ่อแม่มีความคาดหวังในด้านการศึกษาลูกไว้สูง ซึ่งก็ใกล้เคียงกับผลการศึกษาของ บาร์ตัน

(ลูฟตี คุณวัณ 2515 : 265 อ้างอิงมาจาก Bardin) ที่พบว่าเด็กที่ติดตามมารดา มีสถานภาพทางสังคมสูง เช่น แพทย์ วิศวกร หรือผู้อำนวยการ จะโก่งน้อยกว่าเด็กที่ติดตามดา เป็นกรรมกร และเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้มากจะโก่งน้อยกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ แสดงให้เห็นว่าความแตกต่างทางอาชีพของผู้ปกครองมีผลต่อค่านิยมในด้านความซื่อสัตย์ของเด็ก ทั้งนี้เพราะประสบการณ์ของเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะต่าง ๆ กันย่อมจะแตกต่างกันออกไป อันเป็นเหตุให้ลักษณะทางจริยธรรมของเด็กแตกต่างกันออกไปด้วย เพราะฐานะทางครอบครัว อาจมีอิทธิพลต่อการเลือกวิธีการอบรมเลี้ยงดู เด็กของพ่อแม่ และการอบรมเลี้ยงดูด้วยวิธีที่แตกต่างกัน ก็อาจเป็นต้นเหตุที่สำคัญของการพัฒนาทางจริยธรรมของเด็กได้เช่นเดียวกัน

3.5 จากกลุ่มตัวอย่างที่ว่า "นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกันมีความซื่อสัตย์แตกต่างกัน"

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไม่สนับสนุนสมมติฐานตามที่คาดหมายไว้ ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เมธี โพธิ์พันธ์ (เมธี โพธิ์พันธ์ 2523 : 76) ที่ศึกษาพบว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกันมีความซื่อสัตย์ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะความซื่อสัตย์เป็นคุณธรรมที่สังคมทุกระดับชั้นให้การยอมรับและถือว่ามีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สถาบันทางสังคมทุกสถาบันถือว่าความซื่อสัตย์สุจริตเป็นสิ่งจำเป็นจะต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นในบรรดาสมาชิกของสังคม เพื่อประโยชน์ของสังคม ดังนั้นจึงเป็นไปได้ว่าติดตามมารดาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ได้เน้นความสำคัญค่านิยมด้านความซื่อสัตย์ในการอบรมเลี้ยงดู เพื่อให้สอดคล้องกับค่านิยมของสังคมและจากผลการวิจัยของ ลุนทรี โคมิน และ สนิท สัมครการ (ลุนทรี โคมิน และ สนิท สัมครการ 2522 : 107 - 110) พบว่าคนไทยไม่ว่าจะมีการศึกษาระดับใด สูงหรือต่ำให้ความสำคัญค่านิยมด้านความซื่อสัตย์อันเป็นค่านิยมวิถีปฏิบัติไม่แตกต่างกันมากนัก เช่น ผู้มีการศึกษาระดับ ป.4 หรือต่ำกว่า ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 2 ระดับ ป.7 ให้เป็นอันดับ 1 และระดับปริญญาเอกให้ความสำคัญเป็นอันดับ 2 นอกจากสาเหตุที่กล่าวมาแล้วนั้น อาจพิจารณาจากวัยของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมีอายุระหว่าง 16 - 18 ปี อันเป็นช่วงชีวิตของวัยรุ่น ซึ่งส่วนใหญ่แล้วบุคคลในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมีอายุระหว่าง 16 - 18 ปี อันเป็นช่วงชีวิตของวัยรุ่น ซึ่งส่วนใหญ่แล้วบุคคลในการวิจัยนี้ การตัดสินใจทางจริยธรรมและความคิดที่ได้รับอิทธิพลจากครอบครัวจะมีน้อยลงกว่าอิทธิพลของสังคม ดังที่ สิริวรรณ สารแนก (สิริวรรณ สารแนก 2522 : 17) กล่าวว่า สังคม

จะมีความสำคัญต่อวัยรุ่นมากในด้านความซื่อสัตย์ ความกล้าหาญ ความยุติธรรม ความรับผิดชอบ และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในสังคม โดยเหตุดังกล่าวมาแล้ว ค่านิยมในด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกันจึงไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ทางการศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า ค่านิยมเชิงสังคมมีความสัมพันธ์กับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ นั้น บ่อเป็นแนวทางให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการให้การศึกษา อบรมด้านจริยธรรมทราบว่า การส่งเสริมให้บุคคลมีค่านิยมเชิงสังคมนั้น อาจเป็นแนวทางหนึ่งในการปลูกฝังคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ให้บังเกิดขึ้นในตัวบุคคลได้ และผลการวิจัยนี้ยังชี้ให้เห็นว่า ค่านิยมเชิงสังคมและคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์มีความสัมพันธ์กับภูมิหลังทางสังคมของบุคคล ดังนั้นทุกสถาบันทางสังคมจึงควรส่งเสริมและปลูกฝังค่านิยมเชิงสังคมและคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ให้บังเกิดขึ้นในตัวสมาชิกอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญในการวางรากฐานบุคลิกภาพให้แก่บุคคล ควรที่จะปลูกฝังค่านิยมเชิงสังคมและคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์แก่เด็กให้มีพื้นฐานที่มั่นคงพอสมควร เป็นอันดับแรก นอกจากนี้การที่จะส่งเสริมให้บุคคลมีจริยธรรมสูงได้นั้น ทุกสถาบันทางสังคมควรจะได้มีความเข้าใจธรรมชาติของพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ เพื่อที่จะได้หาวิธีการส่งเสริมได้ถูกต้องและเหมาะสม

2. สำหรับการวิจัย

2.1 ควรเพิ่มตัวแปรด้าน อายุ จำนวนพี่น้อง ระดับสติปัญญา และกลุ่มเพื่อน สำหรับการวิจัยคราวต่อไป

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมเชิงสังคมของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู

2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับค่านิยมด้านอื่น ๆ

2.4 ควรมีการวิจัยเชิงสำรวจ และโดยวิธีการทดลองควบคู่กัน เพื่อจะได้ผลการวิจัยที่เชื่อมั่นได้มากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ก่อ ล่วลิตพานิช "วิจัยกับค่านิยมและระบบศีลธรรม" เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับการศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2518, หน้า 46 - 58
- การพัฒนธรรม, กรม "เรื่องแนวทางการศึกษาพัฒนธรรมภาคปฏิบัติ" เอกสารพัฒนธรรม ฉบับที่ 2 โรงพิมพ์กัณฑ์ประเสริฐ 2497, 97 หน้า
- กฤตยา ภูษณาวุฒิ การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประเพณีและบุคลิกภาพของบุคคลที่ติดตามตามระดับการศึกษาต่างกัน วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2514, 219 หน้า ฮัดส้านา
- เคลือบ บุษย์แก้ว การศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมของนักเรียนฝึกหัดครู นักเรียนเกษตรกรรมและนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ปรินญาณินทร์ กค.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2515, 156 หน้า - ฮัดส้านา
- จรรยา ล่วรรณทัต ดวงเดือน พันธุมนาวัน และ เพ็ญแข ประจวบฉนิกร พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 1 . พื้นฐานความเข้าใจทางจิตวิทยา ไทยวัฒนาพานิช 2521, 110 หน้า
- เจสียว บุรีภักดิ์ "จิตวิทยาสังคม" วิทยาคาสตร์สังคม โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว 2517, หน้า 201 - 235
- ชำนาญ เงินทอง "การล่อนค่านิยมเพื่อความเป็นคน" การศึกษาเอกชน 2(1) 18 - 20 ตุลาคม 2519
- ไชยการ ทองแก้ว การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง หิริ-โอตตัปปะ กับสัปปุริสธรรม เพื่อเป็นแนวทางค้นหาบุคลิกภาพธรรมาริบัติ ปรินญาณินทร์ กค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 88 หน้า ฮัดส้านา
- จิตยา ล่วรรณะญ "ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรม" พัฒนาบริหารศาสตร์ 17 596 - 613 ตุลาคม 2520
- จิตยา ล่วรรณะญู สนิท สัมครการ และ เจสียว บุรีภักดิ์ สังคมไทยและวัฒนธรรมไทย . ข้อสังเกตในการเปลี่ยนแปลง สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2523, 86 หน้า
- ดวงเดือน พันธุมนาวัน ตำราจิตวิทยาการพัฒนจริยธรรม สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 84 หน้า

ทศิ บุญเกิด พ่อสอนลูก โรงพิมพ์เฟื่องนคร 2515, 320 หน้า

ธาณินทร์ กรัยวิเชียร การฉ้อราษฎร์บังหลวง โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี 2520, 60 หน้า

_____ ครูกับทางอยู่รอดของสังคมไทย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2519, 81 หน้า

นารถยา ภัทรแสงไทย "ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับบทบาทของค่านิยมในการศึกษา" มิตรครู 21(22) 11 พฤศจิกายน 2522

นราธิปพงศ์ประพันธ์, พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่น วิทยาลัารานุกรม แพร่พิทยา 2514, หน้า 261 - 262

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. "การอบรมศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์" เอกสารไทย 1(1) 31 - 39 มกราคม 2520

บรรพต วีระสัณ และคนอื่นๆ สังคมวิทยามานุษยวิทยา โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2521, 448 หน้า

ประมวล วิทยากร ค่านิยมในอาชีพและการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล จังหวัดนครสวรรค์ ปรินญาณิพนธ์ กศ ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 132 หน้า ฮัดสำเนา

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา "การเรียนการสอนที่ค่านิยมและค่านิยม" จิตวิทยาสำหรับครู (เล่ม 1) ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522, หน้า 45 - 57

ประเสริฐ ฐิติสิงห์ การศึกษาค่านิยมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตการศึกษา 2 ปีการศึกษา 2517 ปรินญาณิพนธ์ กศ ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518, 125 หน้า ฮัดสำเนา

ปราโมทย์ นาครทรรพ "ค่านิยมของผู้เฝ้ากับการพัฒนา" ขุมมมบความทางวิชาการ รัฐศาสตร์ไทยวัฒนาพานิช 2514, หน้า 71 - 93

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2493 รุ่งเรืองธรรม 2505, หน้า 352

พิทยา สายหู โลกสมมติ ศึกฉิตสยาม 2516, 248 หน้า

พจน์ หิมนาคินทร์ การล่อนค่านิยม โครงการตำรา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พงษ์โลก
2520, 175 หน้า

เมธี โพธิ์พัฒนา ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ และความซื่อสัตย์
ของเด็กไทย ปรียาณิพนธ์ กค ม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523,
107 หน้า ฮัดสำเนา

วีระวรรณ อามระดิษ ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลาย วิทยาณิพนธ์ ค ม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522, 113 หน้า ฮัดสำเนา

วิวัฒน์ ฮัดวานิชย์ ความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับความซื่อสัตย์ของเด็กไทย ปรียาณิพนธ์
กค ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 68 หน้า ฮัดสำเนา

วิเชียร เกตุสิงห์ สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ 2523, 181 หน้า

วิทย์ วิศุทเวทย์ "จริยธรรมในสังคมไทยในทัศนะนักปรัชญา" รายงานการสัมมนา จริยธรรมใน
สังคมไทยปัจจุบัน โรงพิมพ์กรรมการคำสนา 2522, หน้า 101 - 113

จริยศาสตร์เบื้องต้น สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์ 2520, 138 หน้า

ไวรัช เจริญบรรจง จิตวิทยาสังคม 2 โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด 2523, 130 หน้า

ละม้ายมาศ ศรพัฒน์ อิทธิพลของสังคมต่อการพัฒนาการของเด็กที่ตำบลนาป่า อำเภอมะนัง
จังหวัดยะลา รายงานการวิจัย ฉบับที่ 9 สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก
2510, 184 หน้า

ล้วน ล้ายยศ และ อังคนา ล้ายยศ สถิติวิทยาการศึกษา วัฒนาพานิช 2522, 276 หน้า

สิริวรรณ สาระนาถ เพ็ญพิพย์ ชัยพัฒน์ และ ศิรินันท์ เพชรทองคำ จิตวิทยาวัยรุ่นและ
การศึกษา โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2522, 100 หน้า

สมบัติ มหารส การล่อนค่านิยม ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาสารคาม 2520, 152 หน้า

สับโชค พูลนวม ความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับความรับผิดชอบ ปรียาณิพนธ์ กค ม
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 63 หน้า ฮัดสำเนา

สิริวรรณ สาระนาท เพ็ญทิพย์ ชัยพัฒน์ และ ศิริพันธ์ เพชรทองคำ จิตวิทยาวัยรุ่นและการศึกษา โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2522, 100 หน้า

สนิท สัมครการ "ประสบการณ์และพฤติกรรมบางประการของเด็กไทยวัยรุ่น" สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 9 : 59 - 66 พฤษภาคม - มิถุนายน 2522

สุเชษฐ์ มาเหริม อิทธิพลของการเป็นแบบอย่างต่อการพัฒนาจริยธรรมของเยาวชน ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 91 หน้า อดิสาเนา

สุรพล โพธิ์ค การศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมทางสังคมของนักศึกษาไทยพุทธ และนักศึกษาไทยอิสลาม ที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครูยะลา ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518, 106 หน้า อดิสาเนา

สุริยา เหมตะศิลป ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมระดับสติปัญญา และการยอมรับตนเองของเด็กวัยรุ่นตอนต้น ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 48 หน้า อดิสาเนา

สุริยงค์ ชัยรักษ์ ความเชื่อตรงต่อหน้าที่ มโนภาพเกี่ยวกับตน ความเกรงใจของเด็กไทยพุทธ และเด็กไทยมุสลิม ในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยอาชีวการศึกษา ประสานมิตร 2517, 98 หน้า อดิสาเนา

สุนทร โคมิน "การพัฒนาในแง่ของจิตวิทยาสังคม" พัฒนบริหารศาสตร์ 19 374 - 396 กรกฎาคม 2522

_____ "Value Systems as Means to Assess the Impact of Modernization," พัฒนบริหารศาสตร์ 17 : 567 - 595 ตุลาคม 2520

สุนทร โคมิน และ สนิท สัมครการ ค่านิยมและระบบค่านิยมไทย สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2522, 355 หน้า

สุพดี คุณวัฒน์ "ทำไมเด็กจึงทุจริต" บางกอกโศลก 2 : 250 - 265 กรกฎาคม 2515

อดุล วิเชียรเจริญ "ค่านิยมของสังคมไทย" วารสารธรรมศาสตร์ 2(1) : 138 - 164 มิถุนายน - ตุลาคม 2515

อุบลรัตน์ โพธิ์โกสุม การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความซื่อสัตย์ของเด็กไทย
 ปริญญาโท ภาควิชา ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 67 หน้า ฮัดล้าเนา
 อรพินท์ นาคประดิษฐ์ ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณธรรมแห่งพลเมืองดี
 ปริญญาโท ภาควิชา ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518, 47 หน้า ฮัดล้าเนา
 อำนวย ทะพินต์แก และ ยันต์ วรรณะภูติ "จริยธรรมในสังคมไทยในทัศนะของนักการศึกษา"
วารสารสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 13(15) . 23 - 45 มิถุนายน -
 กรกฎาคม 2522

Allen, Sally, J. and Dale L. Foreman. "Can Values Be Evaluated?"
Today's Education. 60(1) : 66 - 67, January - February, 1977.

Allport-Vernon-Lindzey. Study of Values. Boston, Houghton Mifflin
 Company, 1960. 12 p.

Burton, Roger VI "Honesty and Dishonesty," Moral Development and Behavior.
 p. 173 - 197, edited by Thomas Lickona, Holt, Rinehart and Winston,
 1976.

Chasin, Barbara Helen. "Value-Orientations and Attitudes toward Death,"
Dissertation Abstracts. 6(29) : 1963, December, 1968.

Cronbach, Lee Joseph. Essentials of Psychological Testing. New York,
 Harper and Brothers, Inc., 1970. 752 p.

Dougherty, Densi Donald. "Differential Acceptance of Normative Values
 among Adolescents in Missouri Schools," Dissertation Abstracts.
 1(22) : 110, July, 1960.

Elliot, Thomas Lowell. "Determination and Comparison of the Value of
 Various Students Groups, Secondary Business Teacher and Businessman,"
Dissertation Abstracts. 10(30) 4304, April, 1970.

Feather, Norman T. Values in Education and Society. Collier Macmillan
 Publishers, 1975. 350 p.

Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education.
 3rd ed., New York, McGraw-Hill, 1971. 492 p.

Freiberg, Jerome H. and Dennis Foster. "Who Sould Facilitate Values
 Education?" Journal of Teacher Education. 30(3) : 37 - 40, May -
 June, 1979.

- Guilford, J.P. Fundamental Statistics in Psychology and Education. New York, McGraw-Hill, Inc., 1965. 605 p.
- Kilpatrick, William Heard. Philosophy of Education. New York, The Macmillan Company, 1951. 465 p.
- Kohlberg, Lawrence. "Moral Stages and Moralization," Moral Development and Behavior. p.13 - 53, edited by Thomas Lickona. Holt, Rinehart and Winston, 1976.
- _____. "The Child as a Moral Philosopher," Reading in Psychology: Contemporary Perspectives. p.324 - 329, edited by Dennis Drebs. New York, Harper and Row, Publishers, Inc., 1976.
- Lickona, Thomas. Moral Development and Behavior. Holt-Rinehart and Winston, 1976. 430 p.
- Lindquist E.F. Design and Analysis of Experiment in Psychology and Education. p, 55 - 56, Boston, Houghton Mifflin Company, 1956.
- Lugo, James O. and Gerald L. Hershey. Human Development. 2nd ed., New York, Macmillan Publishing Co., Inc., 1979. 769 p.
- Raths, Louis E. Merrill and Sidney B. Simon. Values and Teaching. Columbus, Ohio, Charles E. Merrill Books, Inc., 1965. 275 p.
- \ Roberts, Gay L. Personal Growth and Adjustment. Boston, Holbrook Press. 1968. 657 p.
- *Roscoe and others. "Student Values," Exploration in Human Behavior. p. 333 - 335, edited by Abe Arkoff McGraw-Hill, Inc., 1971.
- Sax Gilbert. Foundation of Educational Research. Prentice-Hall, Inc., 1979. 434 p.
- Sister Grande, Mory Vera Del. "A Study of Values of Catholic High School Students of Differing Socio-economic Background and the Relationship of these Values to those of their Parents," Dissertation Abstracts. 9(20) : 3569, March, 1966.
- Skeel, Dorothy J. "What Values are Most Importance?" Today's Education. 60(1) : 63 - 64, January-February, 1977.
- Stagner, Ross. Psychology of Personality. McGraw-Hill, Inc., 1974. 658 p.
- Thomson, George G. Child Psychology : Growth Trends in Psychological Adjustment. Boston, Houghton Mifflin Company, 1956. 393 p.

- Walpole, Ronald E. Introduction to Statistic. New York, The Macmillan Company, 1972. 393 p.
- White, Thomas Robert. "A Study of Values and Attitudes of Distributive Education Teacher Coordinators as Compared to Two Groups of Potential Teacher-Coordinators," Dissertation Abstracts. 2(3) : 610, August, 1969.
- Winer, B.J. Statistical Principle in Experimental Design. New York, McGraw-Hill, 1971. 907 p.
- Yamane, Tora. Statistics ; An Introductory Analysis. New York, Harper and Row, 1967. 919 p.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นักเรียนที่รัก

ข้าพเจ้ากำลังวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเชิงสังคมกับความเชื่อสัจย ซึ่งคาดว่า
ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการให้การศึกษาอบรมด้านจริยธรรมแก่เยาวชนไทย ท่านเป็นผู้หนึ่ง
ที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นตัวแทนในการตอบแบบสอบถามนี้ จึงขอความร่วมมือจากท่านในการตอบ
แบบสอบถามตามสภาพที่เป็นจริงของตัวท่านให้มากที่สุด ขอขอบคุณในความร่วมมือนะ ณ โอกาสนี้
ด้วย

สมาน ชาติเครือ

นิสิตปริญญาโท

วิชา เอกการแนะแนว

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็นสามตอน ต้องการถามเกี่ยวกับความรู้สึก ความปรารถนา หรือการกระทำบางอย่างของนักเรียน เกี่ยวกับเรื่องการเรียนและเรื่องทั่ว ๆ ไป โดยมีข้อความให้นักเรียนอ่านแล้วให้พิจารณาว่านักเรียนมีลักษณะนิสัย ความรู้สึก ความปรารถนา หรือเคยปฏิบัติ เหมือนกับข้อเท็จจริงในข้อความนั้น หรือไม่เพียงใด ดังนั้น คำตอบของนักเรียนจะไม่มีถูกหรือผิด

ในการตอบแบบสอบถาม ขอให้ตอบทุกข้อ อย่าเว้นข้อใดข้อหนึ่ง มิฉะนั้นแบบสอบถามจะเสีย และขอให้นักเรียนตอบตรงตามสภาพความเป็นจริงของนักเรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาในระดับโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งหรือนักเรียนคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ ดังนั้น ผลการวิจัยที่ปรากฏออกมาจะไม่กระทบกระเทือนต่อตัวนักเรียนหรือโรงเรียนแต่อย่างใด

ตอนที่ 1

ให้นักเรียนเติมคำลงในช่องว่าง และใส่เครื่องหมายถูก (✓) หน้าข้อที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียน

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. ผลการเรียนในปีการศึกษา 2522 ได้เกรดเฉลี่ยสะสม
3. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ☐ ป.4 และต่ำกว่า
☐ ระหว่าง ป 5 - มศ 5
☐ สูงกว่า มศ 5 ขึ้นไป
4. อาชีพของผู้ปกครอง ☐ รับราชการ
☐ ค้าขายหรือนักธุรกิจ
☐ เกษตรกร (ทำไร่ ทำนา ทำสวน เลี้ยงสัตว์)
☐ รับจ้างและอื่น ๆ นอกเหนือจากข้อความข้างบน

บทเรียน / 10 เรื่อง : ความจริง

ตอนที่ 2

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ในแต่ละข้อมีคำตอบให้ท่านเลือก 5 ตัวเลือก คือ จริงมากที่สุด, จริง, ไม่แน่ใจ, ไม่จริง, ไม่จริงอย่างยิ่ง ก่อนตอบโปรดอ่านข้อความในแต่ละข้ออย่างละเอียด แล้วพิจารณาว่าท่านมีความรู้สึกอย่างไร แล้วเลือกคำตอบตรงกับความรู้สึกของท่าน โดยกาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องตัวเลือกใดตัวเลือกหนึ่ง

ข้อที่	ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงอย่างยิ่ง
1.	มนุษย์ทุกคนเกิดมาเพื่อเสรีภาพและเท่าเทียมกัน ในเกียรติและศักดิ์ศรี					
2.	ท่านจะให้อำนาจและสิทธิบางอย่างแก่ผู้อื่น ต่อเมื่อได้รับผลตอบแทน					
3.	ท่านอาสางานเพื่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจ					
4.	ท่านพร้อมที่จะต่อต้านระเบียบที่มีลักษณะไม่เป็นธรรม					
5.	การทำความสะอาดโรงเรียนเป็นหน้าที่ของ ภารโรงเท่านั้น					
6.	ท่านอยากทำตามบุคคลที่สำคัญที่หาประโยชน์ ให้แก่สาธารณะ					
7.	ท่านต้องการให้ครูส่งเสริมนักเรียนให้มีความ กระตือรือร้นเพื่อหาประโยชน์แก่ส่วนรวม					
8.	ท่านสอนให้บุคคลในครอบครัวของท่านรักการ เสียสละและเมตตาต่อผู้อื่น					
9.	ท่านมีความปรารถนาที่จะเรียนจนได้เป็นคน นายคน					

ข้อที่	ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริง อย่างยิ่ง
10/	ท่านต้องการบริจาคเงินและสิ่งของเพื่อการกุศล					
11	ท่านไม่อยากจะช่วยเหลือใครและไม่อยากให้ใคร X ช่วยเหลือท่าน					
// 12.	ท่านต้องการให้คนอื่นช่วยเหลือซึ่งกันและกันใน ✓ สิ่งที่จะกระทำได้					
13	ท่านอยากให้คนอื่นในสังคมลดความเห็นแก่ตัวและ มีน้ำใจต่อกันมากกว่านี้					
14/	ไม่มีใครอื่นข่มขืนดีในความสำเร็จของผู้อื่น					
15/	ท่านชอบอาชีพที่ให้บริการและสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่ยากจน					
16/	ท่านยอมรับนับถือบุคคลที่มาจากสังคมทุกชั้น					
17.	ผู้ที่ประกอบอาชีพโดยใช้แรงงานมีศักดิ์ศรี ด้อยกว่าผู้ที่ใช้สติปัญญา					
18	ท่านรู้สึกอายที่ปล่อยให้คนอื่นหาความผิดทั้งที่ มีโอกาสดูแลคำแนะนำที่ถูกต้อง					
19.	ท่านรู้สึกหดหู่ใจเมื่อเห็นภาพความทุกข์ยากของ ✓ มนุษย์					
20/	ท่านชอบมีเพื่อนและให้ความช่วยเหลือเมื่อเพื่อน ต้องการ					
21/	ท่านต้องการให้ทีมงานอาชีพเพียงพอสำหรับ คนว่างงาน					

ข้อที่	ข้อความ	จริง มากที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริง อย่างยิ่ง
22	ท่านต้องการมีส่วนช่วยป้องกันยาเสพติดให้โทษ					
23	ท่านสามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตถ้าทำให้คนทั้งโลก มีความสุข					
24	เราไม่จำเป็นต้องให้ความสนใจกับบุคคลที่ ยากจนเพราะเป็นเรื่องของบุญกรรม					
25	ถ้าท่านพบคนพิการท่านจะให้ความช่วยเหลือ ตามควร					
26	แม้มีโอกาสเอารัดเอาเปรียบผู้อื่นได้ท่านก็ ไม่กระทำ					
27	ท่านเป็น ดีotis เป็นแค่นั่นบุคคลที่ถูกกดขี่ ข่มเหง					
28	เมื่อเห็นคนอื่นมีความสุขท่านก็รู้สึกเป็นสุขด้วย					
29	หน้าที่อันสูงสุดของมนุษย์ คือ การสร้างสันติสุข ให้เกิดขึ้นในสังคม					
30	ท่านยื่นมือช่วยเหลือคนที่มีจิตใจมั่งมันรับใช้สังคม					

ตาราง 20 ค่าอำนาจสำนักรเป็นรายข้อของแบบสอบถามค่านิยมเชิงสังคม

ข้อที่	ค่า T	ข้อที่	ค่า T
1	4.43	16	4.36
2*	4.79	17*	4.18
3	4.85	18	3.40
4	3.61	19	5.03
5*	3.72	20	4.96
6	4.40	21	4.68
7	4.48	22	7.43
8	5.01	23	4.65
9*	3.47	24*	4.91
10	3.64	25	5.56
11*	6.00	26	5.40
12	5.08	27	4.02
13	6.80	28	4.99
14*	4.65	29	5.33
15	4.89	30	4.08

*ข้อความเชิงลบ (Negative)